

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

**Porovnání nezaměstnanosti rizikových skupin mezi
regiony ve Středočeském kraji a možnosti jejího řešení**

Tereza Štosková

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Tereza Štosková

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Porovnání nezaměstnanosti rizikových skupin mezi regiony ve Středočeském kraji a možnosti jejího řešení

Název anglicky

Statistical comparison of unemployment in the Central region and its expected future development

Cíle práce

Cílem práce je statistická komparace vybraných ukazatelů nezaměstnanosti mezi okresy Středočeského kraje a hledání příčin rozdílů mezi nimi. Práce se bude zabývat příčinami nezaměstnanosti u rizikových skupin. Součástí řešení budou statistické předpovědi. Výsledkem bude formulace návrhů a doporučení pro snižování nezaměstnanosti rizikových skupin v kraji.

Metodika

Údaje budou čerpány ze zdrojů Českého statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a příslušných úřadů práce. Vytvořená práce bude vyhodnocena pomocí statistických metod z oblasti časových řad.

Harmonogram:

Studium odborné literatury a odborných textů: 03/2019-09/2019

Předložení konečné podoby literární rešerše: 10/2019

Výběr a zpracování dat: 08/2019-01/2020

Předložení konečné podoby bakalářské práce: 15.2. 2020

Doporučený rozsah práce

30-50 stran

Klíčová slova

trh práce, nezaměstnanost, rizikové skupiny, politika zaměstnanosti, Středočeský kraj, časové řady

Doporučené zdroje informací

- BRČÁK, J., SEKERKA, B. Makroekonomie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-245-5.
- BROŽOVÁ, D. Kapitoly z ekonomie trhů práce. Praha: Oeconomica, 2012. ISBN 978-80-245-1880-0.
- BROŽOVÁ, D. Společenské souvislosti trhu práce. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-16-4.
- BUCHTOVÁ, B. Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém. Praha: Garda, 2002. ISBN 80-247-9006-8.
- HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J. Statistika pro ekonomy. Praha: Professional Publishing, 2006. ISBN 80-86419-99-1.
- JÍROVÁ, H. Trh práce a politika zaměstnanosti. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. ISBN 80-7079-635-9.
- KACZOR, P., Trh práce, pracovní migrace a politika ČR po roce 2011. Praha: Oeconomica, 2013. ISBN 978-80-245-1930-2.
- NĚMEC, O., KONTÝNKOVÁ, M. Lidské zdroje na trhu práce: vývoj a tendence v souvislosti se vstupem České republiky do EU. Praha: Professional Publishing, 2003. ISBN 80-86419-48-7.
- SAMUELSON, P., A., GREGOR, M., NORDHAUS, W., D. Ekonomie. Praha: NS Svoboda, 18. vydání, 2007. ISBN 978-80-205-0590-3.
- ŠVARCOVÁ, J., KOLEKTIV, Ekonomie – stručný přehled. Zlín: CEED nakladatelství a vydavatelství, 2004. ISBN 80-902552-9-9.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2019

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Porovnání nezaměstnanosti rizikových skupin mezi regiony ve Středočeském kraji a možnosti jejího řešení" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 22.3.2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Marii Prášilové, CSc. za odborné rady a její čas při zpracování této bakalářské práce. Poděkování dále patří mé rodině a blízkým, kteří mě po celou dobu studia morálně podporovali.

Porovnání nezaměstnanosti rizikových skupin mezi regiony ve Středočeském kraji a možnosti jejího řešení

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá komparací nezaměstnanosti v jednotlivých okresech Středočeského kraje v období let 2015–2019 s důrazem na některé rizikové skupiny. Analyzovanými skupinami jsou absolventi škol, osoby zdravotně postižené a osoby s dokončeným základním vzděláním. Hodnoceným ukazatelem byl podíl nezaměstnaných osob a podíl nezaměstnaných osob v rizikových skupinách na dosažitelných ve věku 15–64 let. V rámci regionů je nezaměstnanost rizikových skupin porovnána prostřednictvím elementárních charakteristik z oblasti časových řad. Pro popis sezónnosti a pro konstrukci následných predikcí byly použity sezónní indexy založené na trendových funkcích. Výstupem byla formulace návrhů pro snižování nezaměstnanosti u vybraných rizikových skupin ve Středočeském kraji. Data pro praktickou část jsou čerpána z Ministerstva práce a sociálních věcí.

Klíčová slova: Trh práce, nezaměstnanost, rizikové skupiny, politika zaměstnanosti, úřady práce, Středočeský kraj, zaměstnavatelé, podíl nezaměstnaných osob, časové řady

Statistical comparison of unemployment in the Central Region and its expected future development

Abstract

The Bachelor's Work deals with the compensation of unemployment in the various districts of the Central Bohemian Region in the period 2015-2019 with an emphasis on some risk groups. The analysed groups are school graduates, people with disabilities and people with completed primary education. The assessed indicator was the proportion of unemployed people and the proportion of unemployed people in at-risk groups to those attainable between the ages of 15-64. Within regions unemployed people of risk groups is compared through elementary characteristics from time series. Seasonal indices based on trend functions were used to describe seasonality and to construct subsequent predictions. The output was the formulation of proposals and to construct subsequent predictions. The output was the formulation of proposals to reduce unemployment for selected risk groups in the Central Bohemian Region. The data for the practical part is drawn from the Ministry of Labour and Social Affairs.

Keywords: Labour market, unemployment, risk groups, employment policy, labour offices, Central Bohemian Region, employers, proportion of unemployed people, time series

Obsah

1 Úvod.....	14
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
2.2.1 Časové řady.....	15
3 Teoretická východiska	19
3.1 Trh práce	19
3.2 Nezaměstnanost.....	20
3.2.1 Vymezení pojmu nezaměstnanost	20
3.2.2 Měření nezaměstnanosti	21
3.2.3 Druhy nezaměstnanosti.....	22
3.2.4 Dopady nezaměstnanosti	24
3.3 Rizikové skupiny.....	25
3.4 Politika zaměstnanosti.....	26
3.4.1 Institucionální zabezpečení státní politiky zaměstnanosti	26
3.4.2 Aktivní politika zaměstnanosti	27
3.4.3 Pasivní politika zaměstnanosti.....	27
3.5 Programy EU a ČR v oblasti trhu práce.....	28
3.5.1 Strukturální fondy a Fondy soudržnosti.....	28
3.5.2 Programové období 2014–2020.....	29
3.5.3 Program EU pro zaměstnanost a sociální inovace (EaSI)	30
3.6 Volný pohyb osob v rámci EU.....	31
3.6.1 EURES.....	31
3.6.2 Schengenský prostor	32
4 Charakteristika Středočeského kraje z hlediska řešení problematiky	33
4.1 Okresy Středočeského kraje.....	34
5 Praktická část	38
5.1 Podíl nezaměstnaných osob	38
5.2 PNO v okresech Středočeského kraje	39
5.3 Vývoj nezaměstnanosti v rizikových skupinách	40
5.3.1 Absolventi škol	40
5.3.2 Zdravotně postižené osoby	46
5.3.3 Osoby s dokončeným základním vzděláním	52
5.4 Popis vývojových tendencí	58
5.4.1 Sezónní indexy.....	59
5.4.2 Prognóza budoucího vývoje.....	60

5.5	Návrhy a doporučení	61
6	Závěr.....	62
7	Bibliografie	64
8	Přílohy	68

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Poloha Středočeského kraje v České republice	33
Obrázek 2 – Okresy Středočeského kraje	34

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Podíl nezaměstnaných osob ve Středočeském kraji a České republice v období 2015–2019 (%)	38
Tabulka 2 – Vývoj podílu nezaměstnaných osob v okresech Středočeského kraje 2015–2019 (%)	39
Tabulka 3 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Kolín v letech 2015–2019	40
Tabulka 4 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Příbram v letech 2015–2019	41
Tabulka 5 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Benešov v letech 2015–2019	41
Tabulka 6 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Beroun v letech 2015–2019	42
Tabulka 7 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Kladno v letech 2015–2019	42
Tabulka 8 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Kutná Hora v letech 2015–2019	43
Tabulka 9 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Mělník v letech 2015–2019.....	43
Tabulka 10 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Mladá Boleslav v letech 2015–2019	44
Tabulka 11 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Nymburk v letech 2015–2019.....	44
Tabulka 12 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Praha-východ v letech 2015–2019 ..	45
Tabulka 13 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Praha-západ v letech 2015–2019	45
Tabulka 14 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Rakovník v letech 2015–2019.....	46
Tabulka 15 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Kolín v letech 2015–2019	47
Tabulka 16 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Příbram v letech 2015–2019	47
Tabulka 17 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Benešov v letech 2015–2019	47

Tabulka 18 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Beroun v letech 2015–2019	48
Tabulka 19 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Kladno v letech 2015–2019	48
Tabulka 20 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Kutná hora v letech 2015–2019	49
Tabulka 21 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Mělník v letech 2015–2019	49
Tabulka 22 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Mladá Boleslav v letech 2015–2019	50
Tabulka 23 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Nymburk v letech 2015–2019	50
Tabulka 24 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Praha-východ v letech 2015–2019	51
Tabulka 25 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Praha – západ v letech 2015–2019	51
Tabulka 26 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Rakovník v letech 2015–2019	52
Tabulka 27 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Kolín v letech 2015–2019	52
Tabulka 28 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Příbram v letech 2015–2019	53
Tabulka 29 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Benešov v letech 2015–2019	53
Tabulka 30 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Beroun v letech 2015–2019	54
Tabulka 31 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Kladno v letech 2015–2019	54
Tabulka 32 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Kutná hora v letech 2015–2019	55
Tabulka 33 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Mělník v letech 2015–2019	55
Tabulka 34 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Mladá Boleslav v letech 2015–2019	56

Tabulka 35 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Nymburk v letech 2015–2019	56
Tabulka 36 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Praha-východ v letech 2015–2019	57
Tabulka 37 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Praha – západ v letech 2015–2019.....	57
Tabulka 38 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Rakovník v letech 2015–2019	58
Tabulka 39 – Tvar lineárních funkcí u jednotlivých rizikových skupin pro období 2015–2019	58
Tabulka 40 – Průměrné sezónní indexy ve vybraných rizikových skupinách v jednotlivých čtvrtletích v období 2015–2019 (%)	60
Tabulka 41 – Predikované hodnoty pro rok 2020 ve vybraných rizikových skupinách (%)....	60

Seznam grafů

Graf 1 – Podíl nezaměstnaných osob ve Středočeském kraji a v České republice v období 2015–2019 (%)	39
Graf 2 – Proložení časové řady podílu nezaměstnaných absolventů na dosažitelných ve věku 15–64 v období 2015–2019	58
Graf 3 – Proložení časové řady podílu nezaměstnaných osob zdravotně postižených na dosažitelných ve věku 15–64 v období 2015–2019.....	59
Graf 4 – Proložení časové řady podílu nezaměstnaných osob se základním vzděláním na dosažitelných ve věku 15–64 v období 2015–2019.....	59

Seznam příloh

Příloha 1 – Čtvrtletní hodnoty podílu nezaměstnaných osob v rizikové skupině absolventi na dosažitelných ve věku 15–64 ve Středočeském kraji v letech 2015–2019.....	68
Příloha 2 – Čtvrtletní hodnoty podílu nezaměstnaných osob zdravotně postižených na dosažitelných ve věku 15–64 ve Středočeském kraji v letech 2015–2019.....	69
Příloha 3 – Čtvrtletní hodnoty podílu nezaměstnaných osob s dokončeným základním vzděláním na dosažitelných ve věku 15–64 ve Středočeském kraji v letech 2015–2019	70

Seznam použitých zkratek

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

PNO – Podíl nezaměstnaných osob

EaSI – Program EU pro zaměstnanost a inovace

APZ – Aktivní politika zaměstnanosti

Země EHP – Země Evropského hospodářského prostoru

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

ČSÚ – Český statistický úřad

OP – Operační program

OPZ – Operační program Zaměstnanost

ESF – Evropský sociální fond

ERDF – Evropský fond pro regionální rozvoj

1 Úvod

Nezaměstnanost je jedním z nejdiskutovanějších jevů současnosti. Potýká se s ní každá společnost na světě. Vysoká míra nezaměstnanosti negativně ovlivňuje nejen jedince, ale i celou společnost. Pracovní místo potřebuje každý člověk, jelikož je na něm závislý jeho příjem a životní úroveň. Díky nové pracovní příležitosti se člověk rozvíjí v dalších oborech, získává nové dovednosti a může se seznámit s novými lidmi.

Nezaměstnanost nese ekonomické, zdravotní i sociální důsledky. Mezi ekonomické následky se řadí ztráta produkce a vyšší náklady státního rozpočtu pro osoby, které potřebují státní podporu. Sociální dopady při ztrátě zaměstnání mohou představovat nadměrné psychické zatížení, což se může projevit problémy ve společenském i osobním životě. Ztráta pracovního místa může mít špatný vliv i na zdraví jedince. Ztráta zaměstnání se může projevovat i kriminalitou nebo alkoholismem. Mít dobré pracovní místo znamená pro člověka podmínku existence. Pomáhá mu cítit se potřebný pro společnost, seberealizovat se, a zároveň dostává příjem, který uspokojí jeho materiální tužby.

Skupiny, které mají problém zaměstnání sehnat, se nazývají rizikové. Patří sem například absolventi a mladiství, ženy po mateřské dovolené, osoby zdravotně postižené, osoby s dokončeným základním vzděláním nebo starší lidé. Těmto skupinám obyvatelstva musí být věnována větší pozornost a vyšší aktivita úřadu práce. Právě vybraným rizikovým skupinám je věnována praktická část bakalářské práce.

Na každém trhu práce existuje nezaměstnanost. K jejímu snižování patří snaha nezaměstnaných se zapojit do aktivního hledání zaměstnání i jejich dobrá informovanost o volných pracovních příležitostech. Nezaměstnanost je problém celé společnosti, nejen jednotlivců. Stát může nezaměstnanost ovlivňovat prostřednictvím politiky zaměstnanosti. Rozlišují se aktivní a pasivní prostředky. Pomocí aktivních prostředků se stát snaží pomáhat lidem k návratu nezaměstnaných osob do práce. Mezi nástroje APZ se zařazují rekvalifikační kurzy, poradenství nebo finanční podpora pro osoby zdravotně postižené. Do pasivních prostředků politiky zaměstnanosti se řadí předčasný důchod nebo finanční podpora v nezaměstnanosti.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je komparace nezaměstnanosti vybraných rizikových skupin mezi jednotlivými okresy Středočeského kraje a následná predikce nezaměstnanosti rizikových skupin v kraji. Práce se zaměřuje na absolventy škol, osoby zdravotně postižené a osoby s dokončeným základním vzděláním. Pro vlastní výpočty je použit podíl nezaměstnaných osob a podíl počtu nezaměstnaných osob v rizikové skupině na dosažitelných ve věku 15–64. V praktické části jsou data analyzována především na základě elementárních charakteristik časových řad. Součástí výstupu je vytvoření statistické předpovědi pro rok 2020. Řešením jsou návrhy a doporučení na snížení nezaměstnanosti ve vybraných rizikových skupinách ve Středočeském kraji.

2.2 Metodika

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou na základě odborné literatury přiblíženy základní pojmy, které souvisejí s nezaměstnaností rizikových skupin. Informace o charakteristice Středočeského kraje jsou převážně čerpány z Českého statistického úřadu. V praktické části jsou analyzována data, která se vztahují k nezaměstnanosti vybraných rizikových skupin. Data, zpracovaná v druhé části práce, jsou čerpána z Integrovaného portálu Ministerstva práce a sociálních věcí. Je zde použit podíl nezaměstnaných v rizikových skupinách na dosažitelných ve věku 15–64 let. Ve sledovaném období 2015–2019 jsou všechny údaje připraveny a vyhodnoceny pomocí základních charakteristik časových řad a sezónních indexů. Veškeré výpočty jsou provedeny v Microsoft Office Excel.

2.2.1 Časové řady

Časová řada je charakterizována jako posloupnost věcně a prostorově srovnatelných dat. Tyto data jsou upravena z hlediska času ve směru minulost – přítomnost. Analýza časových řad je komplex metod, které slouží k charakteristice těchto řad. Časové řady jsou děleny na základě různých pojetí:

- Podle časového hlediska:
 1. Intervalové
 2. Okamžité;

- Podle periodicity, se kterou jsou data v řadách pozorována:
 1. Roční (dlouhodobé)
 2. Krátkodobé (jsou zaznamenávány ve čtvrtletních, měsíčních i týdenních obdobích);
- Podle druhu sledovaných ukazatelů:
 1. Primární (prvotní ukazatelé)
 2. Sekundární (odvozené ukazatelé) (Hindls, Hronová, & Seger, 2002).

V rámci praktické části jsou použity některé elementární charakteristiky časových řad. Mezi tyto charakteristiky patří:

- První absolutní diference (absolutní přírůstky)

Charakterizuje absolutní přírůstek zkoumaného ukazatele v určité časové etapě oproti časové etapě bezprostředně předcházející.

$$dy_t = y_t - y_{t-1}, t = 2, 3, \dots, n.$$

- Koeficient růstu

Tato charakteristika je příkladem relativní charakteristiky růstu. Popisuje postupnou rychlost změn hodnot v časové řadě. Může být vyjádřen v procentech, poté je nazýván jako tempo růstu.

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}, t = 2, 3, \dots, n \text{ (Svatošová & Kába, 2017).}$$

Modelování časových řad

Obvyklým východiskem modelování časových řad je jednorozměrný model ve znění:

$$y_t = f(t, e_t), t = 1, 2, \dots, n, \text{ kde,}$$

y_t ... hodnota modelovaného ukazatele v čase t

e_t ... hodnota náhodné složky v čase t

Časové řady lze rozložit na:

- Trendovou složku T_t
- Sezónní složku S_t
- Cyklickou složku C_t
- Náhodnou složku E_t

Vyrovnnání časových řad

Hlavním úkolem analýzy časových řad je určit jejich trend. Trend se určuje právě prostřednictvím vyrovnáváním časových řad, což znamená nahrazení časové řady empirických hodnot y_1, y_2, \dots, y_n řadou hodnot bez periodického a náhodného kolísání. Mezi dvě nejpoužívanější metody patří metoda klouzavých průměrů a analytické vyrovnávání časové řady.

Při analýze časových řad jsou potřeba určit trendové funkce, které jsou podmíněné matematickou jednoduchostí. Mezi funkce s matematickými vlastnostmi patří:

- Lineární: $T_t = a + b * t$
- Kvadratická: $T_t = a + b * t + c * t^2$
- Exponenciální: $T_t = a * b^t$
- Logaritmická: $T_t = a + b * \log * t$ (Svatošová & Kába, 2017).

V praktické části práce je použita lineární trendová funkce. Vhodnost této funkce je charakterizována indexem determinace I^2 , jehož hodnoty se pohybují v intervalu 0–1. Čím více se index blíží jedné, tím model lépe vystihuje zkoumaný jev.

$$I^2 = 1 - \frac{\sum_{t=1}^n (y_t - y'_t)^2}{\sum_{t=1}^n (y_t - \bar{y})^2},$$

y ... aritmetický průměr empirických hodnot časové řady y_1

y_t ... skutečně naměřená hodnota

y'_t ... hodnota získaná z trendové funkce (Svatošová & Kába, 2017).

Sezónnost časových řad

Sezónní složka se objevuje u údajů časových řad, které mají pravidelnost kratší než jeden rok. Mohou být způsobeny ovlivněním změn jednotlivých ročních období nebo vlivem rozdílné délky měsíční nebo pracovní periody. Je měřena pomocí tzv. sezónních indexů. Tento index je charakterizován jako podíl skutečné hodnoty a hodnoty zjištěné prostřednictvím zvolené trendové funkce (vyrovnaná hodnota).

$$S_t = \frac{y_t}{y'_t}$$

y_i ... skutečná hodnota

y'_i ... vyrovnaná hodnota (Svatošová & Kába, 2017).

Prognóza budoucího vývoje

Pro konstrukci predikovaných hodnot je potřeba dosadit příslušné hodnoty t předpovídaného období do trendové funkce. Druhým krokem je vynásobení získaných hodnot průměrnými sezónními indexy, čímž získáme konečné hodnoty (Hindls, Hronová, & Seger, 2002).

3 Teoretická východiska

3.1 Trh práce

Práci lze charakterizovat pomocí tržních kategorií, mezi které patří například cena, poptávka a nabídka. Z kvantitativního hlediska ji lze vymezit prostřednictvím počtu vynaložených hodin zaměstnanců. Z kvalitativního hlediska práci vytváří specializované vzdělání, struktura povolání nebo všeobecná vzdělanost lidí v organizaci (Brčák, Sekerka, & Svoboda, 2013).

Trh práce je místo, kde se kříží zájmy zaměstnavatele se svými potencionálními zaměstnanci. Je to místo, kde se setkávají lidé, kteří se ucházejí o práci, a domácnosti, firmy nebo vláda, kteří práci nabízejí. Domácnosti, firmy i vláda vytvářejí ekonomické subjekty, které ovlivňují ekonomický koloběh státu. Zájemci o zaměstnání jsou poté rozděleni do různých firem a odvětví. Trh práce je ovlivňován nabídkou práce, poptávkou po práci a mzdou (cenou práce). Trh práce je tedy regulován poptávkou po pracovní síle na straně jedné a nabídkou pracovních sil na straně druhé (Jírová, 1999).

Pracovník, který stojí na jedné straně trhu práce, se snaží maximalizovat úroveň svého bohatství, a proto se při volbě svého povolání ptá na různé otázky, např. za jakou cenu je ochoten svou službu prodávat nebo kolik hodin práce chce na trhu nabízet. Na druhé straně trhu stojí firmy, které chtějí pořídit pracovní sílu za co nejmenší cenu. Do děje se dostává také vláda, která zdaňuje výdělky, vytváří pravidla, ale zároveň destabilizuje rovnováhu na trhu práce. Jakmile osoba získá pracovní pozici, očekává, že za svou činnost získá mzdu. Dále se zajímá o růst své mzdové sazby i o nepeněžitě odměny, včetně kariérního postupu a dalšího vzdělávání v oboru. Pracovník by měl zlepšovat své dovednosti, předávat je novým zaměstnancům, i přicházet s novými nápady (Brožová, 2012).

Nabídka práce

Nabídka práce je tvořena občany, kteří vytvářejí sektor domácností. Pouze do určité úrovně nabízené mzdy zde platí klasický princip, jako u nabídky zboží, kde se vyskytuje, tzn. zákon rostoucí nabídky. Zákon popisuje, jak nabídka zboží roste v závislosti na ceně zboží na trhu. Jakmile výše mzdy na trhu práce dosáhne určité pomyslné hranice, někteří jedinci, kteří jsou evidováni na úřadech práce a do té doby se možnosti pracovat vyhýbali, jsou ochotni začít pracovat. Popisovaná situace je nazývána jako substituční efekt, kdy občan začne preferovat ochotu pracovat před volným časem (Kaczor, 2013).

Dosáhne-li nabízená mzda „kritické“ hodnoty, míra nabízené práce na trhu se začne zmenšovat. Jinými slovy lze říct, že při vysoké mzdové úrovni stačí, když v rodině bude pracovat a vydělávat pouze jeden člen domácnosti. V souvislosti s tím se využívá pojem důchodový efekt, který je opakem substitučního efektu. Důchodový efekt vzniká, jakmile se příjem domácnosti zvýší natolik, že rodina dává přednost volnému času před nutností pracovat (Kaczor, 2013). Hlavními faktory jsou platy, jmění osob, demografický vývoj nebo míra ekonomické aktivity obyvatelstva (Němec, 2002).

Poptávka po práci

Při vysvětlení poptávky o práci se používá klasická křivka poptávky po práci. Zákon klesající poptávky v souvislosti s trhem práce znamená, že je-li pracovní síla dražší, zaměstnavatel musí zvažovat počet pracovníků, který pro něj bude pracovat. Platí to i v opačném případě. Jakmile se mzdy sníží, je pro zaměstnavatele pracovní síla atraktivnější a je schopen přijmout větší počet zaměstnanců (Kaczor, 2013). Hlavními determinanty jsou například mzdová sazba, poptávka po produkci a její cena, očekávané tržby v budoucnu nebo volná přebývající pracovní síla (Němec, 2002).

Rovnováha na trhu práce

Rovnováha na trhu práce nastává, jakmile se protne křivka poptávky po práci a křivka nabídky po práci (Jírová, 1999). Dochází k tzv. vyčištění trhu práce. Při vyčištění trhu práce je poptáváno a nabízeno rovnovážné kvantum práce při rovnovážné ceně práce (Brčák, Sekerka, Severová, & Stará, 2018).

Pokud by se cena na trhu práce nerovnal rovnovážné ceně, pak by neodpovídalo rovnovážné množství práce poptávanému množství. V této situaci vzniká přebytečná nabídka práce, což znamená, že ochota domácností pracovat je vyšší než ochota zaměstnavatelů při této mzdě přijímat zaměstnance. Z opačného pohledu vzniká takzvaná přebytečná poptávka po práci. To v praxi znamená, že firmy nejsou schopny v takových podmínkách zabezpečit na trhu práce tolik pracovníků, kteří by pracovat chtěli (Kaczor, 2013).

3.2 Nezaměstnanost

3.2.1 Vymezení pojmu nezaměstnanost

Většina populace vnímá nezaměstnanost jako starost, které by se měla vyhnout. Nezaměstnanost je problémem na celém světě. Každá země se různými způsoby snaží proti ní

bojovat. Člověku způsobuje psychologické, sociální i politické problémy. Můžeme ji vyjádřit absolutním číslem nebo mírou nezaměstnanosti. Vzniká, jakmile nabídka práce převyšuje poptávku po práci (Brožová, 2012).

Obyvatelé, kteří jsou starší šestnácti let, se dělí na skupiny:

- Zaměstnaní – lidé, kteří mají placené povolání včetně osob nemocných nebo na dovolené;
- Nezaměstnaní – lidé, kteří momentálně práci nemají, ale aktivně ji vyhledávají nejméně 4 poslední týdny;
- Mimo pracovní sílu – ženy na mateřské, starobní a invalidní důchodci
- Pracovní síla – úhrn zaměstnaných a nezaměstnaných (Samuelson & Nordhaus, 2013).

Lidé se také rozlišují na ekonomicky aktivní obyvatelstvo a ekonomicky neaktivní obyvatelstvo. Do skupiny ekonomicky neaktivní se řadí studenti, důchodci nebo ženy v domácnosti. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo rozdělujeme na další dvě podskupiny – zaměstnaní a nezaměstnaní. Nezaměstnaný je člověk, který je schopný pracovat, má možnost do určité doby nastoupit do práce, nemá placené zaměstnání ani nepodniká a aktivně zaměstnání hledá. Tento člověk musí být evidován na úřadu práce. Úřad práce je místo, které pomáhá lidem najít vhodné zaměstnání. Zároveň také ze svých záznamů vyřazuje osoby, které jsou dlouhodobě nezaměstnané, a tudíž ztratili nárok na podporu v nezaměstnanosti. Naopak zaměstnaný člověk má placené zaměstnání nebo podniká. Zaměstnaní a nezaměstnaní společně tvoří tzv. pracovní sílu (Brožová, 2012).

3.2.2 Měření nezaměstnanosti

Klasický ukazatel, který měří míru nezaměstnanosti, vyjadřuje, jak vysoké procento obyvatelstva nemůže získat pracovní pozici na trhu práce. Pro výpočet stačí vytvořit podíl, kdy v čitateli je počet nezaměstnaných a ve jmenovateli ekonomicky aktivní obyvatelstvo.

- $u = \frac{u}{e + u} * 100$

Mezi další metody měření nezaměstnanosti patří ukazatel registrované míry nezaměstnanosti, ukazatel obecné míry nezaměstnanosti a mezi nejnovější patří podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15–64 let (Kaczor, 2013).

Ukazatel registrované míry nezaměstnanosti

Ukazatel registrované míry nezaměstnanosti byl využíván například MPSV a vstoupil v platnost se vstupem ČR do Evropské unie. Počítal se jako podíl, kde v čitateli byli osoby, které jsou zaznamenávány na úřadech práce a mohou okamžitě nastoupit do povolání a ve jmenovateli celková pracovní síla (Kaczor, 2013).

Ukazatel obecné míry nezaměstnanosti

Ukazatelem obecné míry nezaměstnanosti se nezaměstnanost může také měřit. Je vyjádřen jako podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle. Je zapisován v procentech. Na rozdíl od registrované míry nezaměstnanosti se jedná pouze o odhady z výběrového šetření pracovních sil, které nejsou vázány na reálný počet zaznamenaný na úřadech práce. Tento ukazatel využívá Eurostat v oficiálních statistikách nezaměstnanosti v členských státech EU a na území ČR ho akceptuje i Český statistický úřad (Kaczor, 2013).

Nový ukazatel míry nezaměstnanosti

Je nazýván, jako podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15–64 let. Nově ho od 1. 1. 2013 využívá MPSV. Důvodem vzniku je sjednocení oficiální hodnoty míry nezaměstnanosti (Kaczor, 2013).

- **Nový ukazatel registrované míry nezaměstnanosti:**

$$u = \frac{\text{nezaměstnané osoby}}{\text{celkový počet skupiny obyvatelstva 15–64 let}} \quad (\text{Kaczor, 2013}).$$

3.2.3 Druhy nezaměstnanosti

Přirozená míra nezaměstnanosti je taková míra, při které počet nezaměstnaných je nižší nebo rovný počtu volných pracovních míst. Nezaměstnanost v souvislosti s přirozenou mírou nezaměstnanosti je definována jako dobrovolná nezaměstnanost. Dobrovolně nezaměstnané osoby mají možnost pracovat, ale nechtějí, například z důvodu zdědění velké sumy peněz. Opačným případem je nedobrovolná nezaměstnanost, kdy člověk pracovat chce, ale nemůže práci sehnat (Jírová, 1999).

O dobrovolnou nezaměstnanost se stát nestará, protože v zákoně není uvedeno, že člověk musí za každou cenu pracovat. Jestliže se člověk dobrovolně rozhodne nepracovat, společnost ho přestává řešit a pouze kontroluje, zda neporušuje zákon země. Vyspělé země vytvořily záchranný sociální systém, kterým se snaží předejít nedobrovolné nezaměstnanosti.

Společnost se snaží obyvatelstvo podporovat aktivními i pasivními opatřeními (Švarcová & kolektiv, 2004).

Mezi hlavní formy nezaměstnanosti se řadí:

- **frikční nezaměstnanost** – bývá označována také jako flukтуаční nezaměstnanost. Jedná se o dobrovolnou nezaměstnanost. Vzniká, když chce zaměstnanec měnit svou pracovní pozici. Není rozhodující, zda se svého místa vzdal kvůli pracovnímu místu s lepšími podmínkami nebo chce předejít ohlášenému propouštění. Mezi pozitivní podmínky se řadí lepší mzdové ohodnocení, větší šance na povýšení nebo výhodnější životní podmínky. Jestliže osoba mění pracovní pozici v tomto případě je to známka toho, že na trhu práce existují dobré podmínky pro zaměstnání. Délka této nezaměstnanosti je relativně krátká (Kotýnková & Němec, 2003);
- **strukturální nezaměstnanost** – vzniká, jakmile se trh práce dostane do nerovnováhy. Nerovnováha na trhu práce vznikne útlumem jedné profese nebo jednoho odvětví a rozkvetem odvětví jiného. Zaměstnavatelé požadují novou kvalifikaci, jelikož se mění strukturální i technická oblast firmy. Nejlepším řešením této nezaměstnanosti je získání nových znalostí v novém oboru (Jírová, 1999);
- **cyklická nezaměstnanost** – se považuje za ekonomický, sociální a politický problém. Jde o hlavní formu nedobrovolné nezaměstnanosti. O takové nezaměstnanosti se hovoří, je-li celková poptávka po práci nízká. Zvyšuje se, jakmile se celkové výdaje a produkt snižují, nezaměstnanost trvá několik měsíců až do té doby, dokud se nezvýší poptávka po práci (Jírová, 1999);
- **sezónní nezaměstnanost** – je krátkodobá a podléhající počasí. Vzniká například ve stavebnictví, zemědělství nebo lesnictví. Z ciziny jsou známy případy, kde se snaží úřady přijímat různá opatření pro omezení této nezaměstnanosti. Lidem, kteří by v určitém období přišli o své zaměstnání, by za určitých podmínek úřad práce nahradil část mzdy. Výhodou je, že by si firma zachovala svůj pracovní kolektiv i v zimě, kdy se pracuje méně nebo vůbec (Kotýnková & Němec, 2003);

- **preferance volného času** vzniká u nezaměstnaných osob v případě snížení úrovně reálných mezd. Nezaměstnaný pak upřednostňuje volný čas před zaměstnáním (Jírová, 1999).

3.2.4 Dopady nezaměstnanosti

Nezaměstnanost ovlivňuje především tři základní sféry života, kterými jsou ekonomická, sociální a zdravotní oblast.

Ekonomické dopady obsahují ztrátu kvalifikace zaměstnanců, ztrátu produkce nebo vyšší výdaje státního rozpočtu na podporu v nezaměstnanosti. Jakmile se nezaměstnanost začne zvyšovat, stát je nucen vyplácet vyšší objem financí ze státního rozpočtu v podobě podpor osobám, které se ocitly ve finanční tísní (Brčák, Sekerka, Severová, & Stará, 2018).

Sociální dopady lze rozdělit na dopady, které postihují jednotlivce a na ty, které postihují celou společnost. Ztráta zaměstnání může představovat pro jednotlivce nadměrné psychické zatížení. Toto zatížení se může projevat na jeho společenských, rodinných i osobních vztazích (Brčák, Sekerka, Severová, & Stará, 2018).

Ztráta zaměstnání má pro člověka dopad i na zdraví. Zaměstnání hraje v životě jednotlivce velmi důležitou roli. Porušení vztahu mezi zaměstnáním a člověkem může být prožíváno velmi špatně a jako ztráta. Ve svých důsledcích to poté ovlivňuje zdravotní stav jedince. Ztráta zaměstnání může mít dopad na emoční pohodu, rodinnou situaci, sociální vztahy i kvalitu života (Buchtová & kolektiv, 2002).

Na zdraví jedince mají také vlivy životní události. Mezi životní události patří válka, krajní nouze, úmrtí v rodině nebo stav nouze. (Buchtová & kolektiv, 2002). Existují nemoci, které prokazatelně souvisí se ztrátou zaměstnání:

- poruchy nálad – do této skupiny se řadí deprese, mánie, smíšené afektivní poruchy;
- neurotické poruchy a poruchy vyvolané stresem – někteří lidé se nezvládají vyrovnávat se stresem a na zvýšenou zátěž jejich tělo reaguje tělesnými příznaky;
- poruchy osobnosti – k těmto poruchám patří poruchy osobnosti paranoidní, schizoidní, emočně nestabilní a úzkostné;
- somatické onemocnění – tato onemocnění souvisí s psychologickými poruchami, které se přetváří do tělesných poruch;
- cukrovka;
- vysoký krevní tlak;
- kožní choroby (Buchtová & kolektiv, 2002).

Nezaměstnanost je součástí každého trhu práce. To, jak moc se v dané společnosti vyskytuje, je závislé na snaze nezaměstnaných zapojit se do aktivního hledání pracovního místa a na přizpůsobování trhu práce, který se neustále mění. Mezi opatření, které podporují lepší fungování trhu práce, patří deregulace a liberalizace trhu práce. Deregulace a liberalizace znamená snahu o pokles zásahů států a odborů na trh práce. Především jde o zásahy do výše mezd a pracovního práva. Dalším problémem jsou vysoké daně a poplatky, které snižují zájem firem najímat novou pracovní sílu. S trhem práce a zřizováním nových pracovních míst souvisí také dobrá informovanost účastníků trhů práce. Ke snížení nezaměstnanosti také přispívá zjednodušení právní infrastruktury (Brožová, 2012).

3.3 Rizikové skupiny

Člověk, který se uchází o zaměstnání, je vybírán na základě určitých hledisek a charakteristik. Patří mezi ně věk, zdraví, vzdělání nebo pohlaví. Příslušníci rizikových skupin jsou vystaveni dlouhodobé nezaměstnanosti a uplatnění získávají spíše na pozicích, které jsou méně placené. Na skupiny lidí, kteří jsou zařazeni do rizikových skupin, je zaměřená politika zaměstnanosti. Do rizikových skupin, kterým se věnuje práce, jsou zařazeni absolventi, osoby zdravotně postižené a osoby s dokončeným základním vzděláním. Ztráta zaměstnání může mít pro některé jedince velmi závažné dopady, jak psychické, zdravotní, tak i ekonomické (Buchtová & kolektiv, 2002).

Absolventi při ucházení o své první zaměstnání jsou v porovnání s ostatními osobami na trhu práce znevýhodněni. Postrádají praxi i pracovní kontakty, které by jim pomohly lépe se orientovat na trhu práce. Mladým lidem, kteří chtějí získat práci, by měla společnost pomoci a nabídnout školení nebo jazykové kurzy. Tím by se jim prodloužilo období, ve kterém střídají práci a školu a mohli by být lépe připraveni (Buchtová & kolektiv, 2002).

Osoby zdravotně postižené mají čím dál větší problém získat práci, jelikož se klade mnohem větší důraz na kvalitu práce a na výkon. Doba, kdy jsou tito lidé evidováni na úřadech práce, je mnohem vyšší než u zdravých jedinců. To se dá vysvětlit tím, že má tato riziková skupina často nižší vzdělání než ostatní. Jejich rodiny jsou často postaveny do velmi těžkých situací, kdy se musejí postarat o nezaměstnaného rodinného příslušníka. Společnost se pro ně snaží zajistit alespoň minimální základní materiální potřeby (Buchtová & kolektiv, 2002).

Vývoj podílu osob s ukončeným základním vzděláním je klesající. V dnešní době jde spíše o starší generaci. Mladí lidé se v dnešním světě snaží získat co nejvyšší vzdělání,

protože se od toho odvíjí jejich budoucí zaměstnání. Osoby s ukončeným základním vzděláním pracují z větší části na pozici zaměstnance. Lidé s ukončeným základním vzděláním nejčastěji nachází práci na pozici dělník, osoba obsluhující různé stroje a zařízení nebo pomocník v hospodářství (czso.cz, 2014).

3.4 Politika zaměstnanosti

Politika zaměstnanosti je charakterizována jako činnost, která se zaměřuje na dosažení rovnováhy mezi nabídkou práce a poptávkou po práci. Snaží se produktivně využít pracovní sílu na trhu práce a zabezpečit práva občanů na zaměstnání. Právo být zaměstnán má každý občan, bez ohledu na pohlaví, jazyk, barvu pleti nebo náboženství. Stát ovlivňuje trh práce pomocí aktivní politiky zaměstnanosti, pasivní politiky zaměstnanosti a hospodářsko-politickými opatřeními. Hospodářsko-politická opatření neovlivňují přímo trh práce, ale mají na něj podstatný vliv. Patří mezi ně třeba podpora malých a středních podniků nebo regionální programy (Kotýnková & Němec, 2003).

Cíle státní politiky zaměstnanosti

Mezi hlavní cíle státní politiky zaměstnanosti se řadí dosažení plné produktivní zaměstnanosti, efektivní využití pracovních sil a zabezpečení práva občanů pracovat. Aby byly tyto cíle realizované, snaží se politika zajišťovat určité činnosti, které dopomohou uskutečnění cílů. Politika zaměstnanosti by se měla podílet na přípravě schopné pracovní síly, na rozvoji infrastruktury práce, na zajištění podpory osobám, které se ocitly bez zaměstnání i na dobré informovanosti (Jírová, 1999).

3.4.1 Institucionální zabezpečení státní politiky zaměstnanosti

Státní politiku zaměstnanosti v České republice vykonává Ministerstvo práce a sociálních věcí a územní orgány práce. Tyto orgány reprezentují úřady práce, jejichž nadřazeným orgánem je MPSV – Správa služeb zaměstnanosti. Mezi úkoly správy služeb zaměstnanosti se řadí zpracování plánu politiky zaměstnanosti, podporuje a vytváří veřejně prospěšné práce a rekvalifikační programy, vykonává kontrolní činnosti v oblasti zaměstnanosti nebo řídí úřady práce (Kotýnková & Němec, 2003).

Úřady práce

Úřady práce mají právní subjektivitu. Sídla úřadů práce jsou shodné s územními obvody okresních úřadů. Jejich ředitelé jsou jmenováni nebo odvoláni Ministerstvem práce a sociálních věcí. Úřady neustále sledují stav na trhu práce, starají se o dokonalou informovanost obyvatelstva, poskytují zájemcům o zaměstnání poradenské služby, vedou evidenci uchazečů o práci i o volných pracovních pozicích (Kotýnková & Němec, 2003).

Ministerstvo práce a sociálních věcí má pravomoc spravovat dvě investiční pobídky. První z nich je podpora tvorby nových pracovních míst. Výše podpory je 50 tis. Kč na jedno pracovní místo. Podmínkou je zřízení na území okresu s mírou nezaměstnanosti nejméně o 50 % vyšší, než je průměrná míra nezaměstnanosti v ČR dle § 3 zákona č. 72/2000 Sb. o investičních pobídkách. Druhou pobídkou je podpora rekvalifikace a školení zaměstnanců. Je poskytována na území okresů s mírou nezaměstnanosti nejméně o 50 % vyšší, než je průměrná míra nezaměstnanosti v ČR a ve výši 25 % z nákladů vynaložených na rekvalifikace a vzdělávání (MPSV, 2019).

3.4.2 Aktivní politika zaměstnanosti

Aktivní politika zaměstnanosti se snaží určitými nástroji směřovat k návratu nezaměstnaných osob na trh práce. Politika se snaží zaměstnavatele motivovat a zvýhodňovat, především v podobě příspěvků, pro to aby vytvořily nová pracovní místa nebo přijali osobu zdravotně postiženou. Pomáhá také zaměstnancům s neustálým vzděláváním nebo s posílením pozice na trhu práce. Mezi nástroje APZ se řadí rekvalifikace, veřejně prospěšné práce, příspěvek na zapracování, poradenství nebo finanční podpora při zaměstnání osob s tělesným postižením (Kaczor, 2013).

3.4.3 Pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní politika zaměstnanosti má za cíl vytvořit vhodné sociální podmínky pro dočasně nezaměstnané, což má zlepšovat ekonomickou a sociální oblast ve společnosti. Jako nástroje se uvádějí finanční podpora v nezaměstnanosti a předčasný důchod. Pasivní politika zaměstnanosti bývá terčem kritiky. Pokud jsou dávky nastaveny až moc štědře, nezaměstnaní mohou být demotivováni hledat novou práci (Brčák, Sekerka, Severová, & Stará, 2018).

3.5 Programy EU a ČR v oblasti trhu práce

Evropská unie vytvořila hodnoty, které sdílí všechny členské státy, jsou stanoveny v Lisabonské smlouvě a Listině základní práv a svobod EU. Mezi tyto hodnoty se řadí:

- lidská důstojnost – je nedotknutelná, musí být respektována a chráněná;
- svoboda – respektování soukromého života jedince, svoboda myšlení, svoboda shromažďování, projevu a informací apod.;
- demokracie – EU je založena na zastupitelské demokracii;
- rovnost – všichni občané si jsou před zákonem rovni;
- právní stát;
- lidská práva – nebýt diskriminován z důvodu rasy, etnického původu nebo náboženského vyznání, právo na ochranu osobních údajů apod. (europa.eu, 2019).

Pro svět je Evropská unie největším vývozcem zboží a služeb. Jeden z hlavních principů, který stál u zrodu EU je volný trh mezi členskými státy. Orgány EU také podporují různými způsoby oběti přírodních i člověkem způsobených katastrof (europa.eu, 2019).

3.5.1 Strukturální fondy a Fondy soudržnosti

Regionální politiku zaměstnanosti EU zajišťují Strukturální fondy a Fondy soudržnosti. Fondy představují nástroje pro hospodářskou politiku a politiku soudržnosti. Základem jejich politiky je princip solidarity mezi státy EU (MVČR, 2010). Prostřednictvím finanční pomoci těchto fondů jsou snižovány ekonomické a sociální rozdíly mezi státy EU (dotaceEU.cz, 2019).

Evropský sociální fond (ESF) zajišťuje a podporuje tzv. měkké projekty. Tyto projekty představují neinvestiční projekty, mezi které patří rekvalifikace nezaměstnaných, zlepšování úrovně vzdělání, podpora fyzicky handicapovaných osob, etnických skupin nebo zvyšování vzdělanosti úředníků veřejné správy (MVČR, 2010).

Evropský fond pro sociální rozvoj (ERDF) podporuje tzv. tvrdé (investiční) projekty. Mezi projekty, které podporuje ERDF, patří například zlepšování dopravní infrastruktury, výstavba nových sportovních areálů, rekonstrukce kulturních památek nebo vznik elektronických služeb veřejné služby (dotaceEU.cz, 2019).

Fondy soudržnost vznikly na podporu chudších států EU. Mezi oblasti, které finančně podporuje, patří dopravní infrastruktura, ochrana životního prostředí a oblast obnovitelných zdrojů energie.

Dalšími fondy jsou Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD), Evropský námořní a rybářský fond (EMFF), Fond solidarity a Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (dotaceEU.cz, 2019).

3.5.2 Programové období 2014–2020

V tomto období je pro Českou republiku vymezena finanční pomoc od EU v hodnotě téměř 24 miliard eur. Finance pochází z Evropských strukturální a investičních fondů a Česká republika je využívá prostřednictvím operačních programů. ESI má pomoci naplnit koncept Evropa 2020. Do Dohody o partnerství byly vloženy národní rozvojové priority. K naplňování těchto priorit dochází pomocí operačních programů. Česká republika má 10 operačních programů (OP):

- OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost;
- OP Výzkum, vývoj a vzdělání;
- OP Zaměstnanost;
- OP Doprava;
- OP Životní prostředí;
- Integrovaný regionální operační program;
- OP Praha – pól růstu;
- OP Technická pomoc;
- OP Rybářství;
- Program rozvoje venkova (dotaceEU.cz, 2019).

Řídícím orgánem OPZ v ČR je Ministerstvo práce a sociálních věcí. OPZ byl schválen Evropskou komisí 6. 5. 2015. Zaměřuje se na rozvoj veřejné správy ČR, podporuje oblast zaměstnanosti, začleňování se do společnosti, snaží se zlepšovat spolupráci mezi jednotlivými členskými státy a pomáhá bojovat s chudobou ve světě. Mezi hlavní prioritní osy patří:

- podpora zaměstnanosti a adaptabilita pracovní síly;
- sociální začleňování a boj s chudobou;
- sociální inovace a mezinárodní spolupráce;
- efektivní veřejná správa;
- technická pomoc (dotaceEU.cz, 2019).

3.5.3 Program EU pro zaměstnanost a sociální inovace (EaSI)

EaSI podporuje politiky jednotlivých členských států EU. Obsahem programu je především zvyšování počtu pracovních míst na evropském trhu práce, podpora sociálního začleňování rizikových skupin a podpora systémů sociální ochrany. Řídícím orgánem je Evropská komise. EaSI vytvořil tři samostatné osy:

1. Osa PROGRESS;
2. Osa EURES;
3. Osa Mikrofinancování a sociální podnikání (europa.eu, 2019).

Osa PROGRESS byla spuštěna 1. 1. 2007 a jejím cílem je zejména zvyšování porozumění situace v členských státech, rozšiřování statistických nástrojů, podporovat vzájemné učení a šíření nových technologických přístupů na úrovni EU. Osu PROGRESS mohou také využít země Evropského hospodářského prostoru (Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Švýcarsko). Osu mohou využít všechny veřejné i soukromé subjekty (členské státy, pracovní úřady, regionální úřady, sociální partneři, univerzity, média, apod.). Program se dělí na 4 oblasti. Mezi tyto oblasti jsou rozděleny finanční prostředky programu:

- zaměstnanost – 23 % z celkových finančních prostředků programu;
- sociální ochrana a začlenění – 51 % z celkových finančních prostředků programu;
- pracovní podmínky – 11 % z celkových finančních prostředků programu;
- průřezové oblasti – 15 % z celkových finančních prostředků programu (europa.eu, 2019).

Osa EURES posiluje evropskou síť pracovní mobility. Mobilita poskytuje poradenství a zprostředkovatelské služby zaměstnavatelům i uchazečům o práci, kteří chtějí využít možnost pracovat v zahraničí. Z celkového rozpočtu EaSI je pro osu EURES vyčleněno 18 %. Účastnit se mohou všechny země EU i země EHP. Mezi znaky osy patří:

- transparentnost – všechny informace týkající se zaměstnání by měly být veřejně přístupné;
- partnerství mezi státy;
- zvyšování kvality náborů pracovníků (europa.eu, 2019).

Osa mikrofinancování a sociálního podnikání se zabývá zejména mikroúvěry pro skupiny ohrožených osob a dále se zaměřuje na sociální podnikání. V rámci programu EaSI

bylo pro tuto osu vymezeno asi 96 milionů eur a mohou z něj čerpat všechny členské země EU, země EHP a země, které kandidují do EU. Tyto peníze nejsou poskytovány přímo podnikatelům, ale Evropská komise stanovila poskytovatele mikroúvěrů a investic, kteří je podnikatelům zprostředkovávají (europa.eu, 2019).

3.6 Volný pohyb osob v rámci EU

Volný pohyb osob v EU je jedním ze základních principů vnitřního trhu EU. Díky této možnosti mohou občané členských zemí cestovat, mohou se přestěhovat za prací nebo studovat v zahraničí. Toto pravidlo platí v Evropské unii i v zemích Evropského hospodářského prostoru. Do zemí Evropského hospodářského prostoru patří Norsko, Island a Lichtenštejnsko. Zvláštní zemí je Švýcarsko, které má s EU domluvenou podobnou dohodu o pohybu osob za hranicemi jejich státu. Volný pohyb osob znamená:

- základ volného pohybu osob;
- stejný přístup na trhu práce;
- stejné zacházení;

Datem, kdy Česká republika vstoupila do EU, je 1. 5. 2004. Tímto datem vyšlo v platnost pravidlo volného pohybu osob a ukončení všech přechodných opatření, které nám nedovolovali ucházet se o zaměstnání po celém území EU bez náležitého povolení (MPSV, 2019).

3.6.1 EURES

EURES je síť, která zajišťuje volný pohyb osob v EU a také ve Švýcarsku, Lichtenštejnsku, Norsku a na Islandu. V rámci sítě působí Evropský koordináční úřad, národní koordináční úřady, partneři sítě EURES a přidružení partneři sítě EURES. Partneři sítě jsou například veřejné služby zaměstnanosti, odbory nebo organizace zaměstnavatelů, kteří zajišťují informovanost v oblasti zaměstnání a nábory zaměstnavatelů i zaměstnanců. Evropský koordináční úřad dohlíží na správnou organizaci činností na úrovni Evropy a národní koordináční úřady na úrovni států (EURES, 2019).

Síť EURES se snaží svým členům ulehčit přesun za zaměstnáním do jiné země. Podporu zprostředkovává v rámci svých služeb. Mezi služby, které jsou podporované sítí, patří:

- informovanost o nových pracovních pozicích na portálu EURES;
- poskytování poradenství;

- přístup k informacím o zdanění, zdravotním i sociálním zabezpečení v rámci zemí EU
- poskytování školení, jazykových kurzů a pomoc při začleňování v nové zemi (EURES, 2019).

Pro rok 2020 a 2021 získal program 8 přeshraničních partnerství, zahrnujících 14 států. Česká republika se dostala do partnerství s Německem a Polskem. Na těchto partnerstvích se účastní členové sítě EURES. Zvláštní skupinu partnerů zde tvoří také univerzity, podnikatelská sdružení a odbory (EURES, 2019)

3.6.2 Schengenský prostor

K volnému pohybu osob a možnosti pracovat v zahraničí přispívá fakt, že téměř celá Evropa je propojená do tzv. Schengenu. Schengenský prostor je společné území států, na jejichž hranicích nejsou prováděny kontroly osob, existují stejná pravidla pro ochranu vnějších hranic a je zesílená policejní a justiční spolupráce. V Schengenském informačním systému je možné sdílet potřebná dat (MVČR, 2019).

První náznak mezinárodní spolupráce je zaznamenán v roce 1984, kdy mezi sebou uzavřela dohodu Francie a Spolková republika Německo. Dohoda v sobě zahrnovala postupné zrušení kontrol na společných hranicích a uplatnění principu volného pohybu zboží a osob. Velký zlom nastal v roce 1999, kdy se rozhodlo o přesunu Schengenu z mezivládní úrovně pod hlavičku EU. Od té doby je schengenská spolupráce jednou z podmínek členství v EU (Euroskop.cz, 2019).

V současné době jsou členem Schengenu téměř všechny státy EU s výjimkou některých členských států EU nebo EHP, kterými jsou Bulharsko, Chorvatsko, Irsko, Velká Británie nebo Kypr (MVČR, 2019).

4 Charakteristika Středočeského kraje z hlediska řešení problematiky

Obrázek 1 – Poloha Středočeského kraje v České republice

Zdroj: (geografie.unas.cz, 2019)

Středočeský kraj je největším krajem v celé České republice. Rozloha kraje je k 31. 12. 2018 10 928 km² a zabírá skoro 14 % území celé země. Uvnitř kraje sídlí hlavní město Praha. Svou polohou sousedí téměř se všemi českými kraji. V porovnání s ostatními kraji je Středočeský kraj nejlidnatějším krajem ČR. Nejvyšším vrcholem je Tok, který se nachází na brdských hřebenech, nejnižším bodem je oblast Labe v okrese Mělník (czso.cz, 2019).

K první polovině roku 2019 se zvýšil celkový počet obyvatel o 7847 osob na 1 377 179 osob. Hlavním důvodem nárůstu počtu obyvatel bylo stěhování (czso.cz, 2019).

Vývojová tendence nezaměstnanosti Středočeského kraje je dlouhodobě nižší než průměr České republiky. Existují rozdíly i mezi jednotlivými okresy v celém kraji, což je ovlivněno vzdáleností od hlavního města Prahy (czso.cz, 2019). Podíl nezaměstnaných k 31. 1. 2020 činil 2,59 % (czso.cz, 2020).

Hlavní obory jsou strojírenství a potravinářství. Podniky, které se nacházejí ve Středočeském kraji, jsou například ŠKODA AUTO a. s. nebo TPCA, což je výrobní automobilů Toyota, Citroën a Peugeot. Tyto firmy se podílejí na ekonomickém růstu celé země (czso.cz, 2019).

4.1 Okresy Středočeského kraje

Obrázek 2 – Okresy Středočeského kraje

Zdroj: (czso.cz, 2020)

Okres Praha-východ

Svou velikostí se okres dostává na 7. místo ve Středočeském kraji. Jeho rozloha je 755 km² a zaujímá 6,9 % rozlohy celého kraje. V okrese žije 176,2 tisíc osob. Patří tak k nejhustěji osídleným okresům kraje. Dohromady s okresem Praha-západ tvoří ojedinělé postavení. Uzavírají hl. město Praha v jejich středu a slouží jako její zázemí. Vytváří pro hlavní město neustále novou pracovní sílu. V obou okresech dochází k velké migraci v důsledku procesu suburbanizace. Ekonomicky silné obyvatelstvo z Prahy se stěhuje do těchto regionů z důvodu zlepšení kvality bydlení (czso.cz, 2020). V okrese k 31. 12. 2019 bylo evidováno 1423 uchazečů o zaměstnání. Takový počet je ovlivněn dobrou dopravní dostupností za prací do hlavního města (mpsv, 2019). Mezi zaměstnavatele patří Lemaitre Safety Products s.r.o., dodavatel bezpečnostní obuvi nebo ELKO TRADING, spol. s.r.o., distributor a dovozce zboží na trhu ICT.

Okres Praha-západ

Tento okres tvoří s Prahou nejdelsí hranici. Rozloha okresu zaujímá pouze 5,3 % území celého Středočeského kraje a to 580 km². Má stejnou funkci pro Prahu jako okres Praha-východ. Vytváří pro něj pracovní sílu a doplňuje další služby (czso.cz, 2020). K 31. 12. 2019 bylo v tomto okrese zaznamenáno 1535 uchazečů o zaměstnání (mpsv, 2019). Významnými zaměstnavateli jsou DELIKOMAT s.r.o., nabízející servis a údržbu automatů

na pití i jídlo nebo REMS Česká republika s.r.o., výrobce strojů a náradí na opracování trubek.

Okres Beroun

Okres leží v západní části kraje a sousedí s okresy Praha-západ, Příbram, Rakovník, Kladno a s Plzeňským krajem. Jeho rozloha je 704 km² a žije zde 92,4 tisíc osob. Tento okres je jedním z nejmenších v kraji. Naopak svou hustotou obyvatelstva se řadí k nadprůměrným. Podmínky na trhu práce ovlivňuje především dobrá dopravní dostupnost do hlavního města Prahy. Nejvýznamnější dopravní tepnu představuje dálnice D5 (czso.cz, 2020). K 31. 12. 2019 bylo v okrese evidováno 1709 uchazečů o zaměstnání (mpsv, 2019). Mezi společnostmi, které nabízejí pracovní místa, patří sázková kancelář Tipsport.net a.s. nebo společnost FARMCARE s.r.o.

Okres Rakovník

Okres se nachází na západě celého kraje. Sousedí s okresy Kladno, Beroun, Rokycany a Louny. Rozloha okresu je 896 km². Tvoří 8,2 % z celé rozlohy Středočeského kraje. Svou hustotou zalidnění 61,8 obyvatel na km² a počtem osob žijících v okrese zaujímá nejnižší příčku z celého kraje (czso.cz, 2020). K 31. 12. 2019 bylo v okrese Rakovník evidováno 982 uchazečů o zaměstnání (mpsv, 2019). Zaměstnavateli, působící v tomto okrese, jsou například provozovatel skládky odpadů Ekologie s.r.o. nebo JE Plast s.r.o., distributor sortimentu z plastu.

Okres Kladno

Území okresu Kladno se nachází na severozápadě Středočeského kraje. Sousedí s okresy Praha-západ, Beroun, Rakovník a Louny. Rozloha kraje činí 720 km², což značí jednu z nejmenších rozloh v celém kraji. V okrese se nachází největší město celého Středočeského kraje Kladno, což je důsledkem velkého zalidnění okresu. Hustota zalidnění obyvatel na km² činí 227,9. Velká část obyvatel Kladna řeší situaci na trhu práce dojížděním za prací do hlavního města Prahy. Kladno s Prahou mělo vzhledem k blízkosti vždy nadstandardní vazbu. Dopravní spojení s Prahou zajišťují dálnice D6 a D7 (czso.cz, 2020). K 31. 12. 2019 bylo v rámci okresu Kladno evidováno 3 900 uchazečů o zaměstnání. (mpsv, 2019). Mezi zaměstnavatele v okrese Kladno se řadí Celestica Kladno s.r.o. zabývající se výrobou rozhlasových a TV vysílačů nebo společnost na výrobu hraček Lego Production s.r.o.

Okres Mělník

Okres Mělník leží na severu Středočeského kraje. V této části kraje dochází k soutoku Labe a Vltavy. Jeho sousedními okresy jsou okresy pražské, okres Mladá Boleslav, Litoměřice a Česká Lípa. Tento okres je druhý nejmenší v celém kraji. Jeho rozloha je 701 km² a zabírá 6,4 % celé rozlohy kraje (czso.cz, 2020). K 31. 12. 2019 bylo v této části kraje evidováno 2 337 uchazečů o zaměstnání (mpsv, 2019). Mezi společnosti nabízející pracovní místa v okrese Mělník se řadí EUFINANCE s.r.o., která se zabývá servisem při prodeji nebo pronájmu nemovitosti.

Okres Mladá Boleslav

Území okresu se nachází v severní části středních Čech. Okresem protéká řeka Jizera, která ho rozděluje na dvě téměř stejné části. Sousedí s okresy Praha-východ, Nymburk, Mělník, Česká Lípa, Liberec, Semily a Jičín. Rozloha okresu je 1023 km² a je třetím největším okresem ve Středočeském kraji. Zaujímá 9,4 % rozlohy celého kraje (czso.cz, 2020).

K 31. 12. 2019 bylo v okrese Mladá Boleslav evidováno 1 530 uchazečů o zaměstnání (mpsv, 2019). V roce 1895 byla založena společnost, která se v Mladé Boleslavi začala zabývat automobilovým průmyslem. Dnešní název společnosti je Škoda Auto a.s. Továrna má význam pro celou republiku a ovlivňuje trh práce v regionu (czso.cz, 2020).

Okres Nymburk

Území okresu Nymburk se nachází na východní části kraje. Jeho sousedními okresy jsou Mladá Boleslav, Jičín, Hradec Králové, Praha-východ a Kolín. Rozloha území je 850 km² a zabírá 7,8 % z celkové rozlohy kraje. Svou rozlohou se okres dostal na 6. místo v celém kraji (czso.cz, 2020). K 31. 12. 2019 bylo v okrese Nymburk evidováno 2 212 uchazečů o zaměstnání (mpsv, 2019). Mezi významné zaměstnavatele, kteří v okrese Nymburk nabízejí práci, se řadí společnost TOI TOI, sanitární systémy, s.r.o. zabývající se oblastí mobilní sanitární techniky. Jejich nejvýznamnějším produktem je mobilní WC. Další společností jsou Vodovody a kanalizace Nymburk, a.s.

Okres Kolín

Území okresu leží ve východní části Středočeského kraje. Sousedí s Královéhradeckem, Pardubickem a okresy Nymburk, Kutná Hora a Praha-východ. Rozloha okresu je 744 km² a zaujímá 6,8 % rozlohy celého kraje (czso.cz, 2020). K roku 2019 bylo

v okrese evidováno 2 466 uchazečů o zaměstnání. Okres Kolín má třetí nejvyšší nezaměstnanost mezi okresy v kraji (mpsv, 2019). Mezi zaměstnavatele se řadí společnost vyrábějící plechové střešní krytiny Legos s.r.o. nebo automobilová společnost TPCA.

Okres Kutná Hora

Území okresu Kutná Hora se nachází mezi řekami Sázava a Labe. Leží na jihovýchodě celého kraje. Hraničí s okresy Kolín, Praha-východ, Benešov, Havlíčkův Brod, Pardubice a Chrudim. S rozlohou 917 km² okres zaujímá 4. místo v rámci kraje (czso.cz, 2020). K 31. 12. 2019 bylo v okrese evidováno 1 638 uchazečů o zaměstnání (mpsv, 2019). Pracovní místa v okrese Kutná hora nabízí například pobočka společnosti Foxconn, výrobce spotřební elektrotechniky.

Okres Benešov

Okres se nachází na jihu kraje. Sousedí s okresy Příbram, Praha-západ, Praha-východ, Kutná Hora, Havlíčkův Brod, Pelhřimov a Tábor. Okres je druhým největším okresem v celém kraji. Jeho rozloha je 1 475 km² (czso.cz, 2020). K roku 2019 bylo v okrese evidováno 1 140 uchazečů o zaměstnání (mpsv, 2019). Takovou situaci ovlivňuje značný vývoj průmyslových zón i dobrá dopravní dostupnost do Prahy (czso.cz, 2020). Mezi zaměstnavatele v okrese Beroun se řadí firma, která působí v oblasti energetiky Elmoz Czech s. r. o. nebo společnost, zabývající se zednickými pracemi Astaro.

Okres Příbram

Okres Příbram leží na jihozápadě kraje. Sousedí s Jihočeským a Plzeňským krajem i okresy Praha-západ a Benešov. Rozloha okresu je 1 563 km², což posouvá okres na nejvyšší příčku ve velikosti okresu ve Středočeském kraji. Z celého kraje se okres Příbram rozprostírá na 14,3 % (czso.cz, 2020). K roku 2019 bylo v okrese evidováno 2 718 uchazečů o zaměstnání. Okres představoval druhou nejvyšší nezaměstnanost v kraji (mpsv, 2019). Mezi společnosti, které sídlí v okrese Příbram a nabízejí pracovní příležitosti, patří tiskařská společnost PBTisk a. s. nebo pobočka společnosti ARRIVA STŘEDNÍ ČECHY s.r.o.

5 Praktická část

Údaje pro bakalářskou práci jsou čerpány ze stránek Ministerstva práce a sociálních věcí. Hodnoceným ukazatelem je podíl nezaměstnaných osob, který nahradil v roce 2013 míru registrované nezaměstnanosti. Dalším použitým ukazatelem je podíl nezaměstnaných osob v rizikových skupinách na dosažitelných ve věku 15–64. Podíl nezaměstnaných osob i podíl nezaměstnaných osob v rizikových skupinách na dosažitelných ve věku 15–64 je veden k 31. 12. Data pro výpočet hodnot budoucího vývoje jsou zapisovány ve čtvrtletích. Do skupiny dosažitelní ve věku 15–64 let se řadí uchazeči o práci, kterým ve vstupu do práce nebrání žádná objektivní komplikace, a mohou okamžitě začít pracovat (czso.cz, 2020).

5.1 Podíl nezaměstnaných osob

V úvodní části práce je porovnáván vývoj podílu nezaměstnaných osob (dále PNO) mezi Středočeským krajem a celou Českou republikou v období 2015–2019. V tabulce č. 1 je znázorněn vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji v porovnání s celorepublikovým průměrem. Vývojová tendence je od roku 2015 klesající. Tyto hodnoty jsou způsobeny hlavně vynikající dopravní dostupností do hlavního města Prahy a dále také existencí několika velkých firem ve Středočeském kraji. Tyto firmy nabízejí práci velkému počet místních obyvatel. Jedná se například o firmu Škoda Auto a. s. v okrese Mladá Boleslav.

V tabulce č. 1 lze vidět, že mezi jednotlivými roky, jak v kraji, tak celé republice jsou velké rozdíly. Nejkritičtější hodnotu v kraji i republice vykazuje první zkoumaný rok 2015. Od tohoto roku podíl nezaměstnaných osob klesal. Největší a totožný rozdíl ve Středočeském kraji je vidět mezi roky 2015–2016 i 2016–2017, kdy se hodnota snížila o 1,1 %. V celé České republice nejvyšší rozdíl vykazují roky 2016 a 2017, a to o 1,3 %. Důvodem klesajícího vývoje je vytváření nových pracovní příležitostí v nových nebo rozrůstajících se firmách.

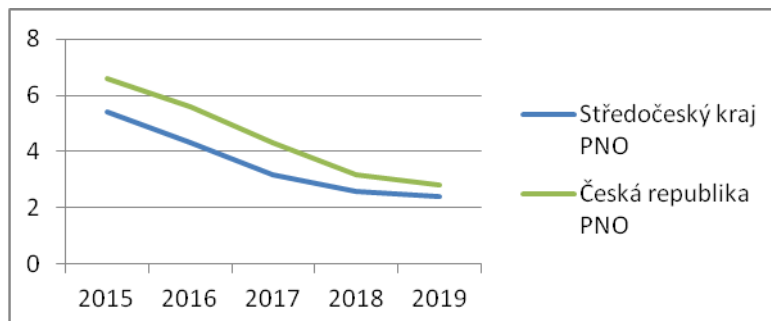
Tabulka 1 – Podíl nezaměstnaných osob ve Středočeském kraji a České republice v období 2015–2019 (%)

	Středočeský kraj		Česká republika	
	PNO	1. absolutní diference	PNO	1. absolutní diference
2015	5,4		6,6	
2016	4,3	-1,1	5,6	-1
2017	3,2	-1,1	4,3	-1,3
2018	2,6	-0,6	3,2	-1,1
2019	2,4	-0,2	2,8	-0,4

Zdroj: MPSV, vlastní výpočty

Z grafu č. 1 je vidět, že trend PNO je v celém sledovaném období nižší ve Středočeském kraji oproti České republice. Důvodem jsou možnosti, které kraj nabízí, ať už pracovní, zdravotní, kulturní nebo sociální.

Graf 1 – Podíl nezaměstnaných osob ve Středočeském kraji a v České republice v období 2015–2019 (%)

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

5.2 PNO v okresech Středočeského kraje

Tabulka č. 2 srovnává PNO mezi okresy Středočeského kraje. V letech 2015 a 2016 nejvyšší nezaměstnanost zaznamenává okres Příbram, který má dlouhodobě nepříznivý vývoj a nejnižší nezaměstnanost dosáhnul okres Praha-východ. V roce 2017 a 2018 je nejvyšší podíl nezaměstnaných osob v okrese Kladno a nejnižší opět v okrese Praha-východ. V posledním roce mají nejvyšší, totožnou nezaměstnanost okresy Kladno a Kolín a nejnižší má opět Praha-východ. Důvodem vysoké nezaměstnanosti v okrese Příbram je absence velkého zaměstnavatele. Praha - východ má v celém období nejnižší nezaměstnanost především z důvodu existence velkého počtu velkých firem a výbornou dopravní dostupností do Prahy. Celý průběh nezaměstnanosti ve sledovaném období má klesající tendenci.

Tabulka 2 – Vývoj podílu nezaměstnaných osob v okresech Středočeského kraje 2015–2019 (%)

Okres	2015	2016	2017	2018	2019
Benešov	3,8	3,1	2,2	1,6	1,6
Beroun	5,4	4,5	3,3	2,6	2,5
Kladno	7,5	6,5	5,3	4,0	3,4
Kolín	7,5	6,3	4,7	3,8	3,4
Kutná Hora	6,5	5,8	4,5	3,3	3,0
Mělník	7,3	6,1	4,6	3,5	3,0
Mladá Boleslav	3,9	3,1	2,4	2,0	1,7
Nymburk	7,2	5,9	4,7	3,8	3,3
Praha-východ	2,9	2,2	1,5	1,2	1,1
Praha-západ	4,1	3,4	2,3	1,7	1,5
Příbram	8,0	6,7	4,9	3,7	3,3
Rakovník	6,2	5,1	3,9	3,0	2,5

Zdroj: MPSV

5.3 Vývoj nezaměstnanosti v rizikových skupinách

Nezaměstnanost u vybraných rizikových skupin je hodnocena pomocí počtu uchazečů a počtu volných pracovních míst pro rizikové skupiny v jednotlivých okresech Středočeského kraje. Ke komparaci jsou využity základní elementární statistické charakteristiky.

5.3.1 Absolventi škol

Absolventi škol jsou zařazeni do rizikové skupiny uchazečů o povolání. Patří mezi ně jedinci ve věku 15–19 let, kteří jsou registrovaní na konkrétním úřadu práce nebo jedinci, kteří absolvovali školu nejdéle před dvěma lety. V následujících tabulkách č. 3 až 14 jsou uvedeny počty uchazečů a počty volných pracovních míst pro absolventy v jednotlivých okresech a k nim jsou vypočtené základní elementární charakteristiky.

Kolín

Jak uvádí tabulka č. 3, počet uchazečů o zaměstnání se v okrese Kolín od roku 2015 snižoval. Výrazně se zvýšil až v roce 2019. Dobře je to vidět na koeficientu růstu, který pouze v tomto roce přesahuje hodnotu 1. Důvodem může být silný ročník studentů, kteří absolvovali. V celém období nabídka pracovních míst přesahuje její poptávku. Nejvyšší meziroční růst o 53,1 % nastal v roce 2019. Důvodem je vznik nových firem nebo rozšíření stávajících. Největší pokles nastal v roce 2018 o 15,5 %. Co se týče počtu volných míst, nejvyšší nárůst byl zaznamenán v roce 2019, a to o 37,2 %. Rok 2015 vykazoval nejnižší počet volných míst.

Tabulka 3 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Kolín v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů v kraji	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	5,25%	255			409			0,6235
2016	4,28%	170	-85	0,6667	606	197	1,4817	0,2805
2017	3,82%	116	-54	0,6824	573	-33	0,9455	0,2024
2018	3,86%	98	-18	0,8448	594	21	1,0366	0,1650
2019	6,08%	150	52	1,5306	815	221	1,3721	0,1840

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Příbram

Na základě tabulky č. 4 lze říct, že v období 2015–2019 počet uchazečů vykazoval sestupnou tendenci. Podle koeficientu růstu lze vypožorovat, že největší rozdíl nastal mezi

roky 2017 a 2018 o 30,8 %. V celém pozorovaném období nabídka pracovních míst přesahuje její poptávku. Nejnižší meziroční růst nastal v roce 2018, kdy se počet uchazečů zvýšil o 12,3 %. Počet volných míst v okrese Příbram v roce 2017 vykazuje odchylku. V tomto roce je zaznamenán růst skoro o 41 %. V roce 2018 se počet volných míst snížil o 95 míst. Naopak v posledním sledovaném období se zase zvýšil z 349 na 428 volných míst.

Tabulka 4 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Příbram v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů v kraji	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	4,62%	240			316			0,7595
2016	4,41%	211	-64	0,8792	315	-1	0,9968	0,6698
2017	4,37%	146	-65	0,6919	444	129	1,4095	0,3288
2018	4,47%	128	-18	0,8767	349	-95	0,7860	0,3668
2019	4,12%	112	-16	0,8750	429	80	1,2292	0,2611

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Benešov

Tabulka č. 5 znázorňuje, že až do roku 2018 se počet uchazečů snižoval. V posledním sledovaném období počet uchazečů vzrostl o 27,3 %, což lze vyčíst z koeficientu růst, který jako jediný přesahuje hodnotu 1. Nejnižší meziroční růst nastal v roce 2016, kdy se počet uchazečů snížil pouze o 24,4 %. V celém pozorovaném období nabídka pracovních míst převyšuje její poptávku. Počet volných míst v okrese Benešov se výrazně zvýšil v roce 2016. Příčinou jsou rozrůstající se společnosti i zlepšení dopravní dostupnosti do Prahy. Ve stejném roce je zaznamenán růst skoro o 106 %. Také v roce 2019 byl registrován velký nárůst počtu volných míst. Meziroční růst byl zaznamenán skoro o 32 %, v absolutním počtu to byl vzrůst o 135 míst.

Tabulka 5 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Benešov v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů v kraji	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	5,15%	127			226			0,5619
2016	5,25%	96	-31	0,7559	466	240	2,0619	0,2060
2017	3,91%	52	-44	0,5417	366	-100	0,7854	0,1421
2018	3,00%	33	-19	0,6346	422	56	1,1530	0,0782
2019	3,68%	42	9	1,2727	557	135	1,3199	0,0754

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Beroun

V okrese Beroun nabídka pracovních míst opět převyšovala poptávku. V tabulce č. 6 je vidět, že vývoj nezaměstnanosti absolventů měl klesající tendenci. V letech 2018 a 2019 stagnoval a zastavil se na hodnotě 79. Největší meziroční pokles vykazuje rok 2016. Počet uchazečů o zaměstnání se snížil o 38,9 %. V celém pozorovaném období nabídka pracovních míst převyšuje její poptávku. Počet volných míst v okrese Beroun se výrazně zvýšil v roce 2017, kdy byl zaznamenán růst o 76,7 %.

Tabulka 6 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Beroun v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů v kraji	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	5,70%	175			462			0,3788
2016	4,33%	107	-68	0,6114	421	-41	0,9113	0,2542
2017	4,64%	88	-19	0,8224	744	323	1,7672	0,1183
2018	4,67%	79	-9	0,8977	712	-32	0,9570	0,1110
2019	4,62%	79	0	1,0000	634	-78	0,8904	0,1246

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Kladno

Z tabulky č. 7 lze vyčíst, že počet uchazečů o zaměstnání ve skupině absolventů škol v okrese Kladno od roku 2015, klesal. Největší meziroční rozdíl v počtu uchazečů vykazoval rok 2017, kdy se počet uchazečů snížil o 23,9 %. Nejméně klesl počet uchazečů v roce 2018, o 10,6 %. V celém období převyšuje nabídka volných míst poptávku s výjimkou roku 2015. Počet volných míst vykazuje v celém období rostoucí vývoj. V roce 2016 se snížil počet uchazečů na 1 pracovní místo. Důvodem je stále se rozšiřující firma LEGO Production s. r. o., která se zabývá výrobou hraček.

Tabulka 7 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Kladno v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů v kraji	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	4,42%	331			213			1,5540
2016	4,18%	272	-59	0,8218	517	304	2,4272	0,5261
2017	4,15%	207	-65	0,7610	498	-19	0,9632	0,4157
2018	4,30%	185	-22	0,8937	704	206	1,4137	0,2628
2019	3,92%	153	-32	0,8270	1051	347	1,4929	0,1456

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Kutná Hora

Jak uvádí tabulka č. 8, nabídka pracovních míst převyšuje poptávku po zaměstnání. Až do roku 2017 počet uchazečů klesal, poté v roce 2018 vzrostl počet uchazečů o 35,06 % a v posledním sledovaném roce 2019 opět klesl o 6,73 %. Počet volných míst každý rok rostl a svého maxima dosáhl v roce 2019. Největší meziroční růst nastal v roce 2016 o 87,9 %. Narůstající počet volných pracovních míst může být důsledkem rozrůstajícího se cestovního ruchu především ve městě Kutná Hora.

Tabulka 8 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Kutná Hora v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů v kraji	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	3,23%	105			132			0,7955
2016	3,55%	95	-10	0,9048	248	116	1,8788	0,3831
2017	3,75%	77	-8	0,8105	340	92	1,3710	0,2265
2018	5,83%	104	27	1,3506	453	113	1,3324	0,2296
2019	5,92%	97	-7	0,9327	457	4	1,0088	0,2123

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Mělník

Tabulka č. 9 znázorňuje až do roku 2018 klesající vývoj v počtu uchazečů o zaměstnání ve skupině absolventů škol. V roce 2019 se zvýšil počet uchazečů jen minimálně. Největší meziroční rozdíl lze pozorovat v roce 2016. Počet uchazečů se snížil o 22,1 %. V roce 2015 poptávka po pracovních místech převyšuje nabídku. Během ostatních let je vždy více volných pracovních míst. Nejvyšší meziroční růst v počtu volných pracovních míst o 88,95 % je vidět v roce 2016. Zajímavostí na tabulce č. 8 je, že v roce 2015 je počet uchazečů na 1 pracovní místo téměř 1,37. V ostatních letech, je to vždy méně než 1. Poukazuje to na modernizaci trhu práce a zakládání nových pracovních pozic v okrese.

Tabulka 9 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Mělník v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů v kraji	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	4,63%	235			172			1,3663
2016	4,50%	183	-52	0,7787	325	153	1,8895	0,5631
2017	4,81%	153	-30	0,8361	369	44	1,1354	0,4146
2018	5,02%	127	-26	0,8301	626	257	1,6965	0,2029
2019	5,48%	128	1	1,0079	737	111	1,1773	0,1737

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Mladá Boleslav

Z tabulky č. 10 lze vyčíst, že nabídka volných pracovních míst převyšuje poptávku v celém sledovaném období. Dále je vidět největší meziroční rozdíl mezi roky 2015–2016 a 2017–2018. Tento meziroční rozdíl je totožný a jeho hodnota je 33,2 %. V roce 2019 počet uchazečů vzrostl o 14,6 %. Počet volných pracovních míst je v tomto okresu v porovnání s ostatními okresy mimořádně vysoký. Jako příčinu lze vidět v existenci velké firmy ŠKODA Auto v Mladé Boleslavi, která je jedním z největších zaměstnavatelů v republice. Nejvyšší meziroční nárůst, který byl o 265,27 %, nastal v roce 2017.

Tabulka 10 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Mladá Boleslav v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů v kraji	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	4,63%	135			577			0,2340
2016	3,79%	90	-45	0,6667	406	-171	0,7036	0,2217
2017	3,74%	72	-18	0,8000	1483	1077	3,6527	0,0486
2018	2,80%	48	-24	0,6667	2171	688	1,4639	0,0221
2019	3,59%	55	7	1,1458	2252	81	1,0373	0,0244

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Nymburk

Na tabulce č. 11 lze vidět, že až do roku 2017 měl počet uchazečů klesající vývoj. Nejvyšší pokles počtu uchazečů byl v okrese Nymburk v roce 2017, což zjistíme prostřednictvím koeficientu růstu. Ten byl v tomto roce nejmenší z celého sledovaného období. Poté v následujících letech klesl a opět stoupl. Počet volných míst má odchylku v roce 2016, kdy hodnota koeficientu růstu byla 0,2462. Tato hodnota představuje meziroční pokles o 75,4 %. Nejvyšší počet volných míst byl v roce 2015. Příčinou může být konání velké akce Vizionáři 2015, která měla zviditelnit a upozornit na nové firmy a společnosti.

Tabulka 11 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Nymburk v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů v kraji	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	5,02%	217			796			0,2726
2016	4,50%	188	-29	0,8664	196	-600	0,2462	0,9592
2017	5,05%	134	-54	0,7128	408	212	2,0816	0,3284
2018	5,95%	147	13	1,0970	709	301	1,7377	0,2073
2019	5,02%	111	-36	0,7551	991	282	1,3977	0,1120

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Praha-východ

V okrese Praha-východ je mnoho možností pracovat, proto je zde tak malý počet uchazečů o zaměstnání. Tabulka č. 12 vykazuje, že kromě roku 2018 má ukazatel počet uchazečů klesající tendenci. Největší meziroční rozdíl vykazuje rok 2016, kdy tento ukazatel klesl o 44,5 %. Druhým zkoumaným ukazatelem je počet volných míst. Tento ukazatel má naopak stoupající tendenci. Největší meziroční rozdíl vykazuje rok 2017, kdy počet volných míst stoupl o 60,5 %. Okres Praha – východ má výhodu ve své poloze, jelikož sousedí s Prahou, kde o zaměstnání není nouze.

Tabulka 12 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Praha-východ v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů v kraji	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	6,47%	200			844			0,2370
2016	4,95%	111	-89	0,5550	966	122	1,1445	0,1149
2017	3,86%	66	-45	0,5946	1550	584	1,6046	0,0426
2018	4,78%	69	3	1,0455	1982	432	1,2787	0,0348
2019	4,22%	60	-9	0,8696	2567	585	1,2952	0,0234

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Praha-západ

Okres Praha-západ má podobnou povahu, jako Praha-východ. Sousedí s Prahou a má velmi dobře vybudovanou dopravní infrastrukturu. Z tabulky č. 13 lze vyčíst, že počet uchazečů má sestupnou tendenci. Největší meziroční rozdíl představuje rok 2017, kdy se počet uchazečů snížil o 50,4 %. Pouze v prvním sledovaném roce poptávka po pracovních místech převyšuje poptávku. Koeficient růstu je nejvyšší v roce 2016, což znamená, že se počet volných míst zvýšil o 130,3 %. Počet uchazečů na 1 pracovní místo převyšuje hodnotu 1 pouze v roce 2015, kdy na 1 místo připadal 1,4 uchazeče.

Tabulka 13 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Praha-západ v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů v kraji	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	5,19%	173			122			1,4180
2016	4,98%	135	-38	0,7803	281	159	2,3033	0,4804
2017	3,84%	67	-68	0,4963	378	97	1,3452	0,1772
2018	4,03%	66	-1	0,9851	469	91	1,2407	0,1407
2019	3,13%	48	-18	0,7273	371	-98	0,7910	0,1294

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Rakovník

Až do roku 2017, se v rizikové skupině absolventi škol počet uchazečů o zaměstnání, snižoval. V následujícím roce se tento počet zvýšil o 22,5 %. V posledním sledovaném roce počet absolventů, kteří hledají práci, opět klesl. Snížil se o 25 %. V celém období nabídka volných pracovních míst převyšuje poptávku. Počet volných míst do roku 2017 klesal, poté v roce 2018 vzrostl o 66,41 %. V posledním sledovaném roce opět klesl.

Tabulka 14 – Nezaměstnanost absolventů škol v okrese Rakovník v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů v kraji	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	4,22%	91			229			0,3974
2016	3,15%	71	-20	0,7802	361	132	1,5764	0,1967
2017	3,68%	49	-22	0,6901	256	-105	0,7091	0,1914
2018	5,15%	60	11	1,2245	426	170	1,6641	0,1408
2019	4,58%	45	-15	0,7500	325	-101	0,7629	0,1385

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

5.3.2 Zdravotně postižené osoby

Zdravotně postižené osoby mají dlouhodobě špatnou pozici na trhu práce. Do skupiny patří lidé se zrakovým postižením, sluchovým postižením, tělesným postižením nebo mentálním postižením. Zvláštní skupinu tvoří také rodiče dětí se zdravotním postižením. Mezi zaměstnavatele nabízející práci zdravotně postiženým osobám se řadí personální společnost ARIETE personal s. r. o. v Mladé Boleslavi nebo chráněná výrobní dílna CMS Consulting s. r. o. v Berouně.

Kolín

Na základě tabulky č. 15 v okrese Kolín poptávka po pracovních místech u zdravotně postižených osob převyšuje nabídku. Mezi lety 2015–2016 počet uchazečů vzrostl o 2,44 %. Od tohoto roku má klesající vývoj. Největší meziroční rozdíl vykazuje rok 2017, kdy počet uchazečů klesl o více než 12 %. Počet volných pracovních míst podle tabulky č. 14 vypovídá největší hodnotu v roce 2016 a to 99. Je to zároveň největší meziroční rozdíl v celém období. Vysokých hodnot dosahuje počet uchazečů na 1 pracovní místo. Nejvyšší hodnoty dosahuje v roce 2015. Celková nezaměstnanost v okrese se snižuje rozrůstáním nových firem a budováním infrastruktury podnikatelů.

Tabulka 15 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Kolín v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	12,67%	616			50			12,3200
2016	15,89%	631	15	1,0244	99	49	1,9800	6,3737
2017	18,30%	555	-76	0,8796	95	-4	0,9596	5,8421
2018	19,83%	504	-51	0,9081	75	-20	0,7895	6,7200
2019	18,65%	460	-44	0,9127	43	-32	0,5733	10,6977

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Příbram

Z tabulky č. 16 můžeme vyčíst, že v celém sledovaném období má počet uchazečů sestupnou tendenci. Podle koeficientu růstu lze říci, že největší meziroční rozdíl nastal v roce 2016. Počet zdravotně postižených uchazečů se snížil o téměř 25 %. Počet volných pracovních míst má v okrese Příbram rostoucí trend. Největší růst 24,7 % nastal v roce 2018. Vysoké hodnoty dosahuje počet uchazečů na 1 pracovní místo v roce 2015.

Tabulka 16 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Příbram v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	12,76%	760			62			12,2581
2016	11,94%	571	-189	0,7513	76	14	1,2258	7,5132
2017	13,47%	450	-121	0,7881	81	5	1,0658	5,5556
2018	12,26%	351	-99	0,7800	101	20	1,2469	3,4752
2019	11,63%	316	-35	0,9003	120	19	1,1881	2,6333

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Benešov

V okrese Benešov obdobně jako v okrese Příbram má počet uchazečů o zaměstnání klesající vývoj. Největší rozdíl je mezi roky 2017–2018, kdy tento počet klesl o 22,9 %. Poptávka po pracovních místech je větší než jejich nabídka. V roce 2015 byl počet uchazečů na 1 pracovní místo dokonce 9,9. Největší meziroční nárůst nastal v roce 2019, o 45 %.

Tabulka 17 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Benešov v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	14,07%	347			35			9,9143
2016	14,98%	274	-73	0,7896	38	3	1,0857	7,2105
2017	17,05%	227	-47	0,8285	45	7	1,1842	5,0444
2018	15,89%	175	-52	0,7709	40	-5	0,8889	4,3750
2019	15,26%	174	-1	0,9943	58	18	1,4500	3,0000

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Beroun

V okrese Beroun se eviduje až do roku 2017 pokles počtu uchazečů o 6,9–10 %. V následujících dvou letech počet zdravotně postižených uchazečů o zaměstnání rostl až o 12,2 %. Poptávka po volných pracovních místech je vyšší než jejich nabídka v celém období. Největší počet volných pracovních míst je zaznamenán v roce 2017. Nejvíce počet volných míst vrostl o 17,8 % v roce 2016. V okrese Beroun sídlí firma zaměřená na nabídku pracovních pozic pro osoby zdravotně postižené. Firma se jmenuje CMS Consulting s. r. o. v Berouně.

Tabulka 18 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Beroun v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	9,44%	290			185			1,5676
2016	10,93%	270	-20	0,9310	218	33	1,1784	1,2385
2017	12,87%	244	-26	0,9037	236	18	1,0826	1,0339
2018	14,59%	247	3	1,0123	145	-91	0,6144	1,7034
2019	16,21%	277	30	1,1215	90	-55	0,6207	3,0778

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Kladno

Tabulky č. 19 charakterizuje nezaměstnanost OZP v okrese Kladno. Lze vyčíst, že v celém sledovaném období převyšovala poptávka po pracovních místech jejich nabídku. Počet uchazečů o zaměstnání vykazuje klesající tendenci. Nejvyšší meziroční pokles je evidován v roce 2019, kdy tento ukazatel klesl o 15,5 %. Počet volných pracovních míst rostl do půlky sledovaného období, do roku 2017. V následujícím roce klesl o 25,3 % na 62 volných míst. V posledním sledovaném roce opět vzrostl o více než 32 % na hodnotu 82.

Tabulka 19 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Kladno v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	8,03%	602			67			8,9851
2016	9,14%	594	-8	0,9867	74	7	1,1045	8,0270
2017	10,73%	535	-59	0,9007	83	9	1,1216	6,4458
2018	10,84%	466	-69	0,8710	62	-21	0,7470	7,5161
2019	10,10%	394	-72	0,8455	82	20	1,3226	4,8049

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Kutná Hora

Na základě tabulky č. 20 je zjištěno, že počet uchazečů od roku 2015 je neustále klesající. Nejvyšší meziroční pokles je evidován v roce 2019 o 19,2 %. V celém sledovaném

období je počet volných pracovních míst nižší než samotný počet uchazečů. Počet volných pracovních míst je nejnižší v prvním sledovaném roce. Jeho hodnota je 24. Do toho roku také spadá nejvyšší počet uchazečů na 1 pracovní místo. Tento počet činí 25,7.

Tabulka 20 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Kutná hora v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	18,99%	617			24			25,7083
2016	21,17%	566	-51	0,9173	57	33	2,3750	9,9298
2017	23,08%	474	-92	0,8375	44	-13	0,7719	10,7727
2018	23,67%	422	-52	0,8903	29	-15	0,6591	14,5517
2019	20,82%	341	-81	0,8081	46	17	1,5862	7,4130

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Mělník

Z tabulky č. 21 je zjištěno, že v okrese Mělník počet zdravotně postižených uchazečů o zaměstnání vykazuje klesající tendenci. Největší pokles o 22,8 % nastal v roce 2018. V porovnání s nabídkou volných pracovních míst, jsou hodnoty poptávky po těchto místech v celém období značně vyšší. Největší počet uchazečů na 1 pracovní místo je zapsán v roce 2017. Tento počet činil přibližně 11,6 %.

Tabulka 21 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Mělník v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	10,00%	508			57			8,9123
2016	10,62%	432	-76	0,8504	50	-7	0,8772	8,6400
2017	11,72%	373	-59	0,8634	32	-18	0,6400	11,6563
2018	11,39%	288	-85	0,7721	30	-2	0,9375	9,6000
2019	9,80%	229	-59	0,7951	22	-8	0,7333	10,4091

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Mladá Boleslav

Z tabulky č. 22 je možno vyčíst, že v okrese Mělník ve sledovaném období má počet uchazečů o zaměstnání klesající vývoj. Největší meziroční rozdíl vznikl v roce 2019. Tento rozdíl činil 25 %. Počet volných pracovních míst rostl do třetího sledovaného roku, poté klesal až do roku 2019. Tento rok byl počet volných pracovních míst 119. Nejvyšší růst nastal v roce 2016 o 77,67 % a největší pokles o 36,7 %. V roce 2016 dosahoval počet uchazečů na 1 pracovní místo nejvyšší hodnoty.

Tabulka 22 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Mladá Boleslav v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	14,86%	449			103			4,3592
2016	16,79%	400	-49	0,8909	183	80	1,7767	2,1858
2017	17,98%	346	-54	0,8650	210	27	1,1475	1,6476
2018	18,43%	316	-30	0,9133	188	-22	0,8952	1,6809
2019	15,50%	237	-79	0,7500	119	-69	0,6330	1,9916

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Nymburk

Jak uvádí tabulka č. 23 v letech 2015–2019 měl počet uchazečů v okrese Nymburk klesající vývoj. Největší pokles nastal v roce 2016, kdy tento počet klesl o 21,84 %. Nabídka volných pracovních míst je v celém sledovaném období nižší než poptávka po nich. Počet volných pracovních míst rostl až do roku 2018. V posledním sledovaném období klesl o 13,59 %. Výraznou odlišností je rok 2015, kdy připadá 13,31 uchazečů na 1 pracovním místo.

Tabulka 23 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Nymburk v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	13,55%	586			44			13,3182
2016	12,88%	458	-128	0,7816	46	2	1,0455	9,9565
2017	14,99%	398	-60	0,8690	75	29	1,6304	5,3067
2018	14,12%	349	-49	0,8769	103	28	1,3733	3,3883
2019	13,16%	291	-58	0,8338	89	-14	0,8641	3,2697

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Praha-východ

Zajímavostí na tabulce č. 24 je, že pouze první dva roky sledovaného období poptávka po pracovních místech byla vyšší než nabídka po nich. Od roku 2017 se situace změnila a nabídka byla vyšší než poptávka po pracovních místech. Příčinou může být velké stěhování obyvatelstva z Prahy do okolních regionů a tudíž i zvyšování pracovní nabídky v těchto regionech. Počet uchazečů o zaměstnání od prvního sledovaného období klesal. Největší pokles o 27,47 % nastal v roce 2018. Počet volných pracovních míst měl v celém období rostoucí vývoj. Nejvyšší růst je evidován v posledním roce tabulky. Počet volných míst vzrostl o 73,58 % na 460 volných pracovních míst. Ve městě Klecany, které se nachází v okrese Praha-východ, sídlí firma, nabízející pracovní pozice lidem zdravotně znevýhodněným, jejíž název je ALFEZA s. r. o.

Tabulka 24 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Praha-východ v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	10,55%	326			108			3,0185
2016	10,03%	225	-101	0,6902	169	61	1,5648	1,3314
2017	10,63%	182	-43	0,8089	254	85	1,5030	0,7165
2018	9,15%	132	-50	0,7253	265	11	1,0433	0,4981
2019	8,64%	123	-9	0,9318	460	195	1,7358	0,2674

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Praha-západ

V okrese Praha-západ je ve sledovaném období počet uchazečů o zaměstnání vyšší než počet volných pracovních míst, s výjimkou roku 2018. Z tabulky č. 25 lze dále vyčíst, že největší rozdíl v počtu zdravotně postižených uchazečů byl v letech 2016 a 2017. Tento počet klesl z 252 na 198 uchazečů. Největší rozdíl v počtu volných míst nastal v roce 2019. Klesl o 76,43 %. Tak vysoký počet volných pracovních míst lze vysvětlit tím, že Praha-západ i Praha-východ má speciální povahu, jelikož sousedí s hlavním městem. Sídli zde velké množství velkých firem i roste počet obyvatel, důsledkem stěhování lidí za levnějším bydlením.

Tabulka 25 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Praha – západ v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů v kraji	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	8,04%	268			62			4,3226
2016	9,30%	252	-16	0,9403	90	28	1,4516	2,8000
2017	11,91%	198	-54	0,7857	173	83	1,9222	1,1445
2018	11,23%	184	-14	0,9293	263	90	1,5202	0,6996
2019	10,75%	165	-19	0,8967	62	-201	0,2357	2,6613

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Rakovník

Z tabulky č. 26 lze vyčíst, že v roce 2015 v okrese Rakovník dosahovala hodnota počtu uchazečů nejvyšší hodnoty za celé sledované období. Největší pokles je zaznamenán v roce 2017. Počet uchazečů o zaměstnání klesl ze 478 na 383. Podle koeficientu růstu je vidět, že se jedná o snížení o 19,87 %. Nabídka volných pracovních míst je v celém sledovaném období nižší než poptávka po nich. Odlišností v tabulce č. 26 je vzrůst v roce 2016, kdy počet volných míst vzrostl o 107,41 %. Další nepravdělností je, že v roce 2017 dosáhl počet uchazečů na 1 místo extrémní hodnoty. Tato hodnota byla 15,96 %.

Tabulka 26 – Nezaměstnanost zdravotně postižených osob v okrese Rakovník v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	23,12%	498			54			9,2222
2016	26,93%	478	-20	0,9598	112	58	2,0741	4,2679
2017	28,68%	383	-95	0,8013	24	-88	0,2143	15,9583
2018	27,04%	315	-68	0,8225	86	62	3,5833	3,6628
2019	27,29%	268	-47	0,8508	121	35	1,4070	2,2149

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

5.3.3 Osoby s dokončeným základním vzděláním

Úroveň vzdělanosti lidí se liší v různých rizikových skupinách i podle jednotlivých poloh okresů v kraji. V následujících tabulkách jsou osoby s dokončeným základním vzděláním porovnány z hlediska okresů ve Středočeském kraji. Mezi zaměstnání, které taková riziková skupina získává, se řadí číšník/servírka, hlídač objektů, obsluha kamerového systému, dělník na stavbě nebo pokladní.

Kolín

Jak uvádí tabulka č. 27, v období 2015–2019 je počet nezaměstnaných osob s dokončeným základním vzděláním klesající. Největší pokles nastal v roce 2018. Počet uchazečů o zaměstnání se podle koeficientu růstu snížil o 19,5 %. Nabídka volných pracovních míst je nižší než poptávka po nich pouze v letech 2015 a 2016. Počet uchazečů na 1 pracovní místo v celém období klesal z důvodu klesajícího vývoje počtu uchazečů a existence nových zaměstnavatelů.

Tabulka 27 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Kolín v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	27,30%	1327			609			2,178982
2016	28,34%	1125	-202	0,8478	658	49	1,0805	1,709726
2017	30,10%	913	-212	0,8116	936	278	1,4225	0,975427
2018	28,93%	735	-178	0,8050	1178	242	1,2585	0,623939
2019	27,66%	682	-53	0,9279	1689	511	1,4338	0,403789

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Příbram

Na základě tabulky č. 28 lze říci, že v celém období je počet nezaměstnaných osob této rizikové skupiny klesající. Největší pokles podle koeficientu nastal v roce 2017 o 28,41 %. Nabídka volných pracovních míst je vyšší než poptávka pouze v letech 2018 a 2019. Počet uchazečů na 1 pracovní místo v celém období klesal.

Tabulka 28 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Příbram v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	22,70%	1353			347			3,899135
2016	24,21%	1158	-195	0,8559	431	84	1,2421	2,686775
2017	24,82%	829	-329	0,7159	799	368	1,8538	1,037547
2018	25,09%	718	-111	0,8661	1330	531	1,6646	0,53985
2019	24,10%	655	-63	0,9123	2238	908	1,6827	0,292672

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Benešov

Tabulka č. 29 uvádí nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním. Počet uchazečů o zaměstnání je klesají až do posledního sledovaného roku, kdy počet stoupl o 3,86 %. Nabídka volných pracovních míst je vyšší než poptávka, výjimku tvoří rok 2015. Počet uchazečů na 1 pracovní místo v celém období klesal.

Tabulka 29 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Benešov v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	17,16%	423			275			1,538182
2016	18,53%	339	-84	0,8014	468	193	1,7018	0,724359
2017	18,41%	245	-94	0,7227	755	287	1,6132	0,324503
2018	18,80%	207	-38	0,8449	1175	420	1,5563	0,17617
2019	18,86%	215	8	1,0386	1564	389	1,3311	0,137468

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Beroun

Tabulka č. 30 uvádí nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním. Počet uchazečů o zaměstnání je klesající až do posledního sledovaného roku, kdy počet stoupl o 3,86 %. Nabídka volných pracovních míst je vyšší než poptávka, výjimku tvoří rok 2015. Počet uchazečů na 1 pracovní místo v celém období klesal.

Tabulka 30 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Beroun v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	27,77%	853			794			1,074307
2016	26,14%	646	-207	0,7573	1129	335	1,4219	0,572188
2017	26,90%	510	-136	0,7895	1985	856	1,7582	0,256927
2018	28,53%	483	-27	0,9471	2155	170	1,0856	0,22413
2019	26,10%	446	-37	0,9234	2857	702	1,3258	0,156108

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Kladno

Jak uvádí tabulka č. 31, nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Kladno je v porovnání s ostatními okresy vysoká. Počet uchazečů o zaměstnání je sice klesající, ale v porovnání s ostatními okresy je nezaměstnanost vysoká. Nabídka volných pracovních míst je nižší než poptávka po nich, výjimku tvoří roky 2018 a 2019. Počet uchazečů na 1 pracovní místo v celém období klesal. V Kladně se v roce 2016 konal druhý ročník burzy práce, kam zaměřila většina zaměstnavatelů, aby se zviditelnila.

Tabulka 31 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Kladno v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	35,62%	2670			376			7,101064
2016	37,03%	2408	-262	0,9019	563	187	1,4973	4,277087
2017	39,19%	1953	-455	0,8110	954	391	1,6945	2,04717
2018	37,99%	1633	-320	0,8361	1881	927	1,9717	0,868155
2019	37,21%	1452	-181	0,8892	2681	800	1,4253	0,541589

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Kutná Hora

Z tabulky č. 32 lze vyčíst, že počet uchazečů o zaměstnání byl celé období klesající a naopak počet volných pracovních míst rostoucí. Nabídka volných pracovních míst je vyšší než poptávka po nich, výjimku tvoří roky 2015 a 2016. Nabídka volných míst v roce 2016 extrémně stoupla z důvodu konání velké akce Veletrh pracovních příležitostí, kde se představilo 29 zaměstnavatelů. Lidé tak měli zjednodušenou možnost shánění práce.

Tabulka 32 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Kutná hora v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	25,67%	834			368			2,266304
2016	27,00%	722	-112	0,8657	703	335	1,9103	1,027027
2017	26,73%	549	-173	0,7604	577	-126	0,8208	0,951473
2018	27,82%	496	-53	0,9035	840	263	1,4558	0,590476
2019	26,68%	437	-59	0,8810	1357	517	1,6155	0,322034

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Mělník

Tabulka č. 33 znázorňuje nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Mělník. Osoby se základním vzděláním, které se ucházejí o zaměstnání, mají velký podíl na celkovém počtu uchazečů. Okres se vyznačuje méně příznivou vzdělanostní strukturou. Nabídka volných pracovních míst je nižší než poptávka, výjimku tvoří poslední dva roky. Nabídka volných míst v roce 2016 výrazně stoupla z důvodu konání Burzy práce ve městě Mělník.

Tabulka 33 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Mělník v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	36,74%	1866			396			4,712121
2016	39,07%	1589	-277	0,8516	879	483	2,2197	1,807736
2017	38,62%	1229	-360	0,7734	1176	297	1,3379	1,045068
2018	36,27%	917	-312	0,7461	2188	1012	1,8605	0,419104
2019	35,69%	834	-83	0,9095	3184	996	1,4552	0,261935

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Mladá Boleslav

V okrese Mladá Boleslav má sídlo největší zaměstnavatel kraje Škoda auto a. s. Tabulka č. 34 poukazuje na počet uchazečů a počet volných pracovních míst v rámci rizikové skupiny osoby s dokončeným základním vzděláním. Nabídka volných pracovních míst je vyšší než poptávka, výjimku tvoří rok 2015. Nabídka volných míst v roce 2017 výrazně stoupla. Největším zaměstnavatelem byla Škoda Auto a. s.

Tabulka 34 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Mladá Boleslav v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	26,57%	803			522			1,538314
2016	25,40%	605	-198	0,7534	771	249	1,4770	0,784695
2017	26,20%	504	-101	0,8331	2431	1660	3,1530	0,207322
2018	24,84%	426	-78	0,8452	4788	2357	1,9696	0,088972
2019	23,66%	362	-64	0,8498	6297	1509	1,3152	0,057488

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Nymburk

Jak poukazuje tabulka č. 35 v okrese má počet uchazečů klesající vývoj. Na základě koeficientu růstu lze vypočítat, že největší pokles o 23,06 % nastal v roce 2017. Nabídka volných míst je v celém sledovaném období vyšší než poptávka po těchto místech. Počet volných pracovních míst nejvíce vzrostl v roce 2018.

Tabulka 35 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Nymburk v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	25,02%	1082			1114			0,971275
2016	25,34%	902	-180	0,8336	1244	130	1,1167	0,72508
2017	26,14%	694	-208	0,7694	1813	569	1,4574	0,382791
2018	26,55%	656	-38	0,9452	2970	1157	1,6382	0,220875
2019	25,32%	560	-96	0,8537	3285	315	1,1061	0,170472

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Praha-východ

Praha-východ je jedním z okresů, kde je nejmenší nezaměstnanost v kraji. Z tabulky č. 36 lze vypočítat oproti ostatním okresům velmi malý počet uchazečů o zaměstnání, který je klesající. V celém období je nabídka volných míst větší než poptávka po nich. Růst počtu volných míst je výrazný. Na základě koeficientu růstu tento počet nejvíce vzrostl v roce 2017.

Tabulka 36 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Praha-východ v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	14,20%	439			1093			0,401647
2016	15,29%	343	-96	0,7813	2340	1247	2,1409	0,146581
2017	15,36%	263	-80	0,7668	5441	3101	2,3252	0,048337
2018	13,51%	195	-68	0,7414	10772	5331	1,9798	0,018102
2019	12,93%	184	-11	0,9436	16554	5782	1,5368	0,011115

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Praha-západ

Praha-západ má podobně nízký počet uchazečů s dokončeným základním vzděláním jako okres Praha-východ. Na tabulce č. 37 lze vidět, že největší pokles počtu uchazečů nastal v roce 2017 o 25,81 %. Nabídka volných pracovních míst je vyšší než poptávka po pracovních místech s výjimkou prvního sledovaného roku. Počet volných pracovních míst je rostoucí vývoj.

Tabulka 37 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Praha – západ v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	15,89%	530			428			1,238318
2016	16,01%	434	-96	0,8189	884	456	2,0654	0,49095
2017	16,74%	322	-112	0,7419	1832	948	2,0724	0,175764
2018	14,96%	245	-77	0,7609	5160	3328	2,8166	0,047481
2019	15,37%	236	-9	0,9633	2477	-2683	0,4800	0,095277

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Rakovník

Počet uchazečů o nezaměstnanost v této rizikové skupině v okrese Rakovník, jak ukazuje tabulka č. 38, má klesající trend. Podle koeficientu růstu lze zjistit, že nejvýraznější pokles byl v roce 2017. Nabídka volných pracovních míst je nižší než poptávka po pracovních místech s výjimkou roku 2018 a 2019. Počet volných pracovních míst má rostoucí vývoj.

Tabulka 38 – Nezaměstnanost osob s dokončeným základním vzděláním v okrese Rakovník v letech 2015–2019

	podíl na celkovém počtu uchazečů	počet uchazečů	1. absolutní diference	koef. růstu	počet volných míst	1. absolutní diference	koef. růstu	počet uchazečů na 1 místo
2015	26,74%	576			390			1,476923
2016	27,04%	480	-96	0,8333	460	70	1,1795	1,043478
2017	27,17%	363	-117	0,7563	325	-135	0,7065	1,116923
2018	26,78%	312	-51	0,8595	556	231	1,7108	0,561151
2019	27,19%	267	-45	0,8558	613	57	1,1025	0,435563

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

5.4 Popis vývojových tendencí

Vhodná trendová funkce je využita pro výpočet vyrovnaných hodnot, sezonních indexů a predikci budoucího vývoje. Výpočty předcházející vzniku lineárních funkcí vycházejí z podílu počtu nezaměstnaných v jednotlivých rizikových skupinách na skupině dosažitelných ve věku 15–64 let. Vytvořené lineární rovnice pro jednotlivá čtvrtletí v období 2015–2019 jsou znázorněny v tabulce č. 39. Výpočty, ze kterých se vycházelo, jsou znázorněny v přílohách č. 1–3.

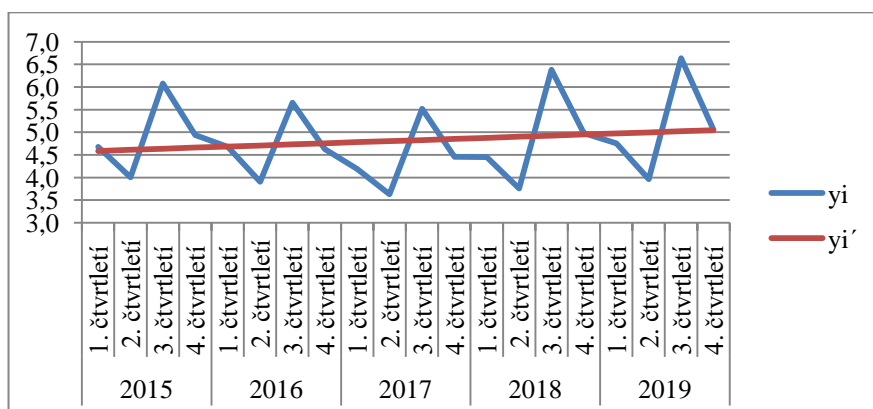
Tabulka 39 – Tvar lineárních funkcí u jednotlivých rizikových skupin pro období 2015–2019

	Tvar lineární funkce
Absolventi škol	$y_i' = 4,562 + 0,0242t_i$
Osoby zdravotně postižené	$y_i' = 12,1003 + 0,2584t_i$
Osoby se základním vzděláním	$y_i' = 27,3472 + 0,2093t_i$

Zdroj: vlastní výpočty

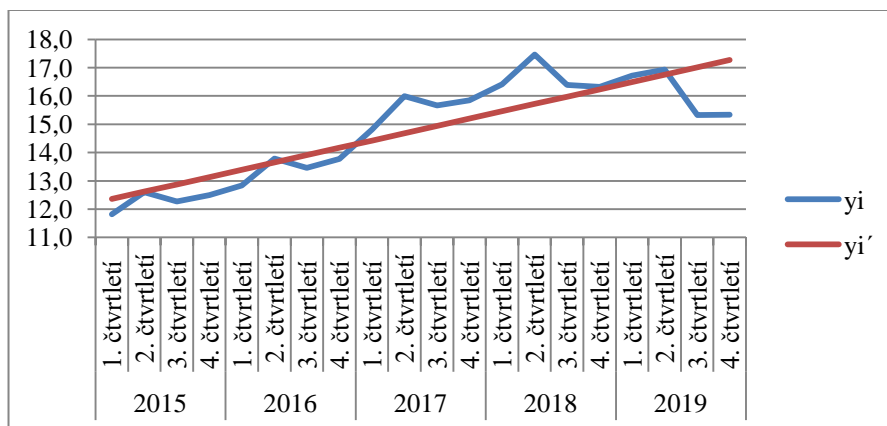
V grafech č. 2–4 jsou pomocí vypočtených lineárních funkcí znázorněny původní hodnoty proložené vypočtenými vyrovnanými hodnotami, aby popsali sezónnost nezaměstnanosti.

Graf 2 – Proložení časové řady podílu nezaměstnaných absolventů na dosažitelných ve věku 15–64 v období 2015–2019

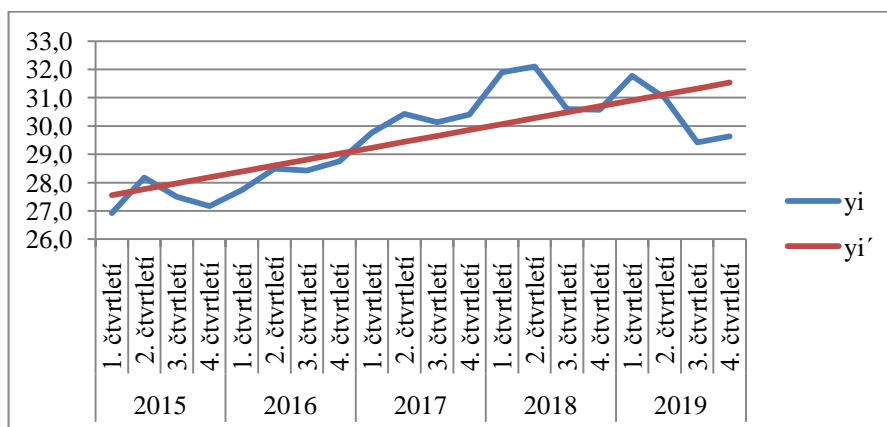
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 3 – Proložení časové řady podílu nezaměstnaných osob zdravotně postižených na dosažitelných ve věku 15–64 v období 2015–2019

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 4 – Proložení časové řady podílu nezaměstnaných osob se základním vzděláním na dosažitelných ve věku 15–64 v období 2015–2019

Zdroj: Vlastní zpracování

5.4.1 Sezónní indexy

Individuální sezónní indexy, které jsou vytvořené jako podíl skutečné a vyrovnané hodnoty, jsou znázorněny v přílohách č. 1–3. Kvůli potlačení náhodných jevů jsou individuální indexy zprůměrované na průměrné sezónní indexy a jsou vztaženy k odpovídajícím čtvrtletím. Průměrné sezónní indexy vycházející z příloh jsou znázorněny v tabulce č. 40. Podmínka, kterou průměrné sezónní indexy musí splňovat je, že by jejich součet měl být roven počtu sledovaných období. V tomto případě 4. Vlivem zaokrouhlování není přesně dosažena hodnota 4.

Tabulka 40 – Průměrné sezónní indexy ve vybraných rizikových skupinách v jednotlivých čtvrtletích v období 2015–2019 (%)

Čtvrtletí	I	II	III	IV
Absolventi škol	0,9525	0,8023	1,2535	0,9918
Osoby zdravotně postižené	1,0035	1,0439	0,9787	0,9719
Osoby se základním vzděláním	1,0122	1,0202	0,9857	0,9817

Zdroj: vlastní výpočty

Hodnoty průměrných sezónních indexů všech rizikových skupin v I. a IV. čtvrtletí mohou být ovlivňovány nedostatkem sezónních prací a omezením cestovního ruchu v zimních měsících. V I. čtvrtletí jsou hodnoty relativně vysoké, jelikož pracovní smlouvy pro všechny rizikové skupiny jsou převážně vytvářeny k novému roku. IV. čtvrtletí se naopak vyznačuje ukončováním pracovních poměrů na dobu určitou k 31. 12. Ve II. a III. čtvrtletí se zaměstnání shánějí jednodušeji, jelikož začíná letní sezóna a většina zaměstnanců zvyšuje počet svých zaměstnanců a také nabízí krátkodobé brigády. III. čtvrtletí se také vyznačuje novou pracovní silou, jelikož do zaměstnání nastupují absolventi škol.

5.4.2 Prognóza budoucího vývoje

Podkladová data pro výpočet predikovaných hodnot byla použita z předchozích výpočtů (tabulka č. 40). Konečné hodnoty budoucího vývoje nezaměstnanosti ve vybraných rizikových skupinách jsou vytvořeny dosazením příslušné hodnoty t do lineární trendové funkce. Hodnota, která vznikne, musí být dále vynásobena příslušným průměrným sezónním indexem, který se vztahuje ke stejnému čtvrtletí. Predikované hodnoty, upravené o průměrný sezónní faktor, jsou znázorněny v tabulce č. 41.

Tabulka 41 – Predikované hodnoty pro rok 2020 ve vybraných rizikových skupinách (%)

Čtvrtletí	I	II	III	IV
Absolventi škol	4,8294	4,0872	6,4162	5,1006
Osoby zdravotně postižené	17,5880	18,5657	17,6592	17,7876
Osoby se základním vzděláním	32,1298	32,5972	31,7012	31,7780

Zdroj: Vlastní výpočty

5.5 Návrhy a doporučení

Pro Středočeský kraj je výhodou především jeho poloha. Uprostřed celého kraje se nachází hlavní město Praha, které obyvatelům celého kraje nabízí velké množství pracovních příležitostí. Z Masarykova nádraží a Hlavního nádraží, které se nacházejí ve středu města, existuje velké množství vlakového spojení téměř do všech okresů kraje. Do většiny menších obcí, kam nejedí vlaky, jsou zařazeny spoje autobusové. Dopravu vlakem do centra Prahy využívá velká část obyvatelstva ze Středočeského kraje, protože je levnější a rychlejší než doprava autem. Jednoznačně další výhodou pro obyvatele kraje je existence mnoha velkých firem. Mezi tyto firmy patří ŠKODA AUTO a. s. v Mladé Boleslavi, Lego v Kladně nebo automobilová firma TPCA v okrese Kolín.

Pro snižování nezaměstnanosti je potřeba, aby jednotlivé okresní úřady práce vytvářeli stále aktualizovaný seznam nových pracovních příležitostí, aby mělo obyvatelstvo aktuální seznam nových pracovních příležitostí. Dalším opatřením pro snižování nezaměstnanosti jsou rekvalifikační kurzy, které zajišťují úřady práce. Zájemci o zaměstnání a zaměstnavatelé si na kurzech ujasní konkrétní požadavky, týkající se pracovních míst. V rámci aktivní politiky zaměstnanosti je významnou součástí i rekvalifikace, prostřednictvím které je možné snižovat zejména strukturální nezaměstnanost, kdy schopnost uchazeče neodpovídá požadavkům zaměstnavatele.

Mezi okresy s nejvyšší nezaměstnaností se řadí Kladno, Příbram, Kolín nebo Mělník, kde by pomohlo vytvoření nových firem a společností, které by nabízely nové pracovní příležitosti pro obyvatele. Okresům Nymburk, Beroun nebo Kutná Hora by pomohla propracovanější vlaková i automobilová dostupnost do větších měst, potažmo do hlavního města Prahy. Ostatním okresům může pomoci například rozšíření již stávajících společností.

Absolventi škol mají výhodu, že jsou na počátku jejich kariéry a jsou mladí. Pro získání zaměstnání dle jejich výběru může pomoci, začít se o danou problematiku zajímat už při studiu a vytvářet si praxi v daném oboru. Pro osoby se zdravotním postižením je zásadní vyhledávat společnosti a chráněné dílny, které nabízejí pracovní příležitosti upravené pro jejich postižení. Firmy mohou za zaměstnání lidí se zdravotním postižením určité příspěvky a úlevy na dani. Osoby s dokončeným základním vzděláním by měli ukázat chuť pracovat a dále se vzdělávat v různých speciálních vzdělávacích kurzech.

6 Závěr

Bakalářská práce se zabývá komparací nezaměstnanosti v regionech Středočeského kraje se zaměřením na vybrané rizikové skupiny v období 2015–2019 a dále predikcí budoucího vývoje nezaměstnanosti rizikových skupin v kraji. Data byla zkoumána prostřednictvím analýzy časových řad a sezónních indexů. Zdrojem pro zkoumaná data je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Do rizikových skupin byli zařazeni absolventi a mladiství, osoby zdravotně postižené a osoby s dokončeným základním vzděláním.

Zprvu byl porovnán ukazatel podílu nezaměstnaných osob ve Středočeském kraji a ČR. Podíl nezaměstnaných osob začal platit v ČR 1. 1. 2013. Ukazatel se jeví dlouhodobě lepší v kraji, což může být zapříčiněno výhodnou polohou kraje a výbornou dopravní dostupností do Prahy, která se vyznačuje velkým uplatněním na trhu práce. Dále byl PNO porovnán mezi regiony kraje. V celém období je nezaměstnanost v okresech kraje klesající.

Jednotlivé rizikové skupiny byly porovnány v rámci regionů kraje. V tabulkách byly porovnány a vypočítány základní elementární charakteristiky časových řad. Lépe na tom jsou okresy, kde sídlí velké společnosti oproti menším podnikatelům. K okresům, které vykazují vyšší počet nezaměstnaných osob v rizikové skupině absolventi a mladiství patří okresy Kladno, Příbram, Mělník, Nymburk, Kolín nebo Beroun. Taková skutečnost je ovlivněna špatnou dopravní dostupností do Prahy, omezenými možnostmi uplatnění pro absolventy nebo malým počtem firem v okresech. Naopak nižší počet absolventů hledající práci vykazují okresy Praha-východ, Praha-západ, Benešov, Kutná Hora, Mladá Boleslav, Benešov a Rakovník. Okresy se vyznačují propracovanou vlakovou i automobilovou infrastrukturou a existencí velkých společností jako je ŠKODA AUTO a. s. v Mladé Boleslavi, která je zároveň jedním z největších zaměstnavatelů osob v ČR.

Další analyzovanou skupinou byly osoby se zdravotním postižením, u kterých jsou nejvyšší hodnoty vykazovány v okresech Kolín, Kladno, Příbram, Kutná Hora, Nymburk a Rakovník. Nevýhodu mají okrajové okresy, které nemají tak rozsáhlou nabídku pracovních příležitostí. Lépe na tom jsou opět okresy Mělník, Mladá Boleslav, Beroun, Benešov, Praha-východ a Praha-západ.

Poslední analyzovanou skupinou byli osoby s dokončeným základním vzděláním. K hůře postaveným okresům na žebříčku nezaměstnanosti u osob s dokončeným základním vzděláním patří Kladno, Mělník, Kolín, Příbram, Nymburk, Kutná Hora. Lepší postavení mají okresy Beroun, Mladá Boleslav, Rakovník, Praha-západ, Benešov a Praha-východ. Souhrnně se dá říci, že nejlépe na tom jsou okresy, které mají velmi blízko do hlavního města Prahy

nebo existuje dálnice, vedoucí daným okresem (Praha-východ, Praha-západ, Kladno nebo Mladá Boleslav). Podle analýzy vybraných rizikových skupin vyplynulo, že nejlepší postavení na trhu práce mají absolventi. Jedním z negativů u absolventů je nízká úroveň praxe a málo propracované pracovní návyky, které u zaměstnavatelů vyvolávají nedůvěru. Pozitivem mladých lidí je množství energie, kterou předávají ostatním zaměstnancům i modernizace celé společnosti, kterou mladí lidé představují.

Nezaměstnanost je závislá na různých aspektech. Může to být poloha okresu, vzdělání obyvatel, existence velkého zaměstnavatele, velikost kraje nebo propracovaná dopravní infrastruktura. Každý okres je také zaměřen na jiný obor a oblast života. Ve Středočeském kraji jsou okresy, které jsou zaměřené buď na cestovní ruch, zdravotnictví, průmysl nebo chemickou oblast, a proto je kraj, co se týče nezaměstnanosti velmi rozmanitý.

Další část práce je zaměřena na vyrovnání časové řady podílu jednotlivých rizikových skupin na dosažitelných ve věku 15–64 ve Středočeském kraji. Vyrovnání časové řady bylo provedeno prostřednictvím lineární trendové funkce. Na základě vytvořených lineárních funkcí, které souvisí vždy s vybranou rizikovou skupinou, byly vypočítány individuální a poté i průměrné sezónní indexy. Pro absolventy je důležité třetí čtvrtletí, kdy hodnota průměrného sezónního indexu byla nad hodnotu 1. To je způsobeno tím, že většina z nich ukončila své studium a začíná se zajímat o své pracovní možnosti. Pro osoby zdravotně postižené i osoby s dokončeným základním vzděláním je důležité první čtvrtletí, kdy většina zaměstnavatelů právě zahajuje svůj pracovní vztah se zaměstnanci.

Poslední kapitola se věnuje predikcím nezaměstnanosti do budoucnosti, které byly vypočítány na základě průměrných sezónních faktorů. Bylo zjištěno, že nezaměstnanost u všech vybraných rizikových skupin by měla mít mírně klesající vývoj.

Závěrem je možno říci, že Středočeskému kraji k nízké nezaměstnanosti pomáhá především jeho poloha. Pro budoucnost kraje je důležitá výchova absolventů jako budoucích zaměstnanců. Pomohla by přímá spolupráce škol s regionálními zaměstnanci, kdy by studenti okamžitě po absolvování mohli nastoupit do zaměstnání. Individuální přístup zaměstnavatelů a dobrá spolupráce s úřady práce může zvýšit pravděpodobnost získání pracovního místa pro osoby se zdravotním postižením i osoby s dokončeným základním vzděláním. Příznivý vliv na nezaměstnanost v kraji by měla také propracovanější dopravní infrastruktura v okrajových částech kraje i příchod nového investora do méně rozvinutých částí.

V porovnání s ostatními kraji, i celou Českou republikou je nezaměstnanost ve Středočeském kraji stále velmi nízká, ale i tak je potřeba situaci dále řešit.

7 Bibliografie

Knižní zdroje:

- BRČÁK, J., SEKERKA, B., & SVOBODA, R.** *Mikroekonomie – teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2013. ISBN 978-80-7380-453-4.
- BRČÁK, J., SEKERKA, B., SEVEROVÁ, L., & STARÁ, D.** *Makroekonomie – makroekonomický přehled*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2018. ISBN 978-80-7380-708-5.
- BROŽOVÁ, D.** *Kapitoly z ekonomie trhů práce*. Praha: Nakladatelství Oeconomia, 2012. ISBN 978-80-245-1880-0.
- BROŽOVÁ, D.** *Společenské souvislosti trhu práce*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-16-4.
- BUCHTOVÁ, B., & KOLEKTIV.** *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. (2002). Havlíčkův Brod: Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s., 2002. ISBN 80-247-9006-8.
- HINDLS, R., HRONOVÁ, S., & SEGER, J.** *Statistika pro ekonomy*. Praha: Professional Publishing, 2002. ISBN 80-86419-30-4.
- JÍROVÁ, H.** *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. ISBN 80-7079-635-9
- KACZOR, P.** *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2013. ISBN 978-80-245-1930-2.
- KOTÝNKOVÁ, M., & NĚMEC, O.** *Lidské zdroje na trhu práce*. Havlíčkův Brod: Professional Publishing, 2003. ISBN 80-86419-48-7.
- NĚMEC, O.** *Lidské zdroje na trhu práce*. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0350-6.
- SAMUELSON, P. A. & NORDHAUS, W. D.** *Ekonomie*. Praha: NS Svoboda, 2013. ISBN 978-80-205-0629-0.
- SIROVÁTKA, T., MAREŠ, P.** *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. Brno: Vydavatelství Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-3048-8.
- SVATOŠOVÁ, L., & KÁBA, B.** *Statistické metody II*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2017. ISBN 978-80-213-1736-9.
- ŠVARCOVÁ, J., & KOLEKTIV.** *Ekonomie – stručný přehled*. Zlín: CEED nakladatelství a vydavatelství, 2014. ISBN 978-80-87301-19-7.

Internetové zdroje:

Cestování po EU/Schengenu. Ministerstvo vnitra a sociálních věcí [online]. [5. 12. 2019].

Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/cestovani-po-eu-schengenu-286796.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>

Charakteristika okresu Benešov. Český statistický úřad [online]. [citace: 15. 2. 2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_benesov

Charakteristika okresu Beroun. Český statistický úřad [online]. [citace: 10. 2. 2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_beroun

Charakteristika okresu Kladno. Český statistický úřad [online]. [citace: 10. 2. 2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_kladno

Charakteristika okresu Kolín. Český statistický úřad [online]. [citace: 15. 2. 2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_kolin

Charakteristika okresu Kutná Hora. Český statistický úřad [online]. [citace: 15. 2. 2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_kutna_hora

Charakteristika okresu Mělník. Český statistický úřad [online]. [citace: 11. 2. 2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_melnik

Charakteristika okresu Mladá Boleslav. Český statistický úřad [online]. [citace: 15. 2. 2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_mlada_boleslav

Charakteristika okresu Nymburk. Český statistický úřad [online]. [citace: 15. 2. 2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_nymburk

Charakteristika okresu Praha – východ. Český statistický úřad [online]. [citace: 10. 2. 2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_praha_vychod

Charakteristika okresu Praha – západ. Český statistický úřad [online]. [citace: 10. 2. 2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_praha_zapad

Charakteristika okresu Příbram. Český statistický úřad [online]. [citace: 15. 2. 2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_pribram

Charakteristika okresu Rakovník. Český statistický úřad [online]. [citace: 10. 2. 2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_rakovnik

Co je Schengen. Euroskop.cz [online]. [5. 12. 2019]. Dostupné z:

<https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>

Co pro vás může EURES udělat. Evropský portál pracovní mobility [online]. [citace: 18.

11. 2019]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eures/public/cs/what-can-eures-do-for-you->

EURES v přeshraničních regionech. Evropský portál pracovní mobility [online]. [citace 18. 11. 2019]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eures/public/cs/eures-in-cross-border-regions?lang=cs&app=0.16.1p1b-build-0&pageCode=cross_border#/list

Informace o фондеch. Zastřešující portál Evropských strukturálních a investičních fondů v ČR [online]. [citace: 9. 11. 2019]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

Mapa kraje. geografie.unas.cz [online]. [citace 10. 2. 2019]. Dostupné z: <http://www.geografie.unas.cz/cr/stredocesky-kraj.php>

Okresy Středočeského kraje. Český statistický úřad. [online]. [citace: 10. 2. 2020]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11240/17822575/stc_okresy.png/5b95cfe4-9da1-437a-8b6a-3bae6e1d366e?t=1497877896554

O nás. Evropský portál pracovní mobility [online]. [citace: 18. 11. 2019]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eures/public/cs/eures-services>

Operační program Zaměstnanost. Zastřešující portál Evropských strukturálních a investičních fondů v ČR [online]. [citace: 10. 11. 2019]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/2014-2020/Operacni-programy/List/OP-Zamestnanost>

Osa EURES programu EaSI. Evropská komise [online]. [citace: 15. 11. 2019]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1083&langId=cs>

Osa PROGRESS programu EaSI. Evropská komise [online]. [citace 15. 11. 2019]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1082&langId=cs>

Osa programu EaSI týkající se mikrofinancování a sociálního podnikání. Evropská komise [online]. [citace 16. 11. 2019]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1084&langId=cs>

Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let. Český statistický úřad [online]. [citace: 3. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc/mapa-podil-kraje>

Podpora zaměstnanosti. Integrovaný portál ministerstva práce a sociálních věcí [online]. [citace: 5. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/podpora-zamestnanosti>

Pohyb obyvatelstva ve Středočeském kraji v 1. pololetí 2019. Český statistický úřad [online]. [citace: 29. 1. 2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/pohyb-obyvatelstva-ve-stredoceskem-kraji-v-1-pololeti-2019>

Program EU pro zaměstnanost a sociální inovace (EaSI) Evropská komise [online]. [citace 13. 11. 2019]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1081&langId=cs>

Programové období 2014 – 2020. Zastřešující portál Evropských strukturálních a investičních fondů v ČR [online]. [citace: 10. 11. 2019]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020>

Statistická ročenka Středočeského kraje – charakteristika kraje. Český statistický úřad [online]. [citace: 29. 1. 2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/90635234/33011019char2019cz.pdf/f51a9dfc-ddf3-4859-b1dd-ac1e09a4e414?version=1.3>

Strukturální fondy EU. Ministerstvo vnitra ČR [online]. [citace: 9. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strukturalni-fondy-eu-805143.aspx>

Strukturovaný počet uchazečů. Integrovaný portál ministerstva práce a sociálních věcí [online]. [citace: 15. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/strukturovany-pocet-uchazecu-od-1.7.2004->

Úroveň vzdělávání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu. Český statistický úřad [online]. [citace: 2. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20536250/17023214.pdf/7545a15a-8565-458b-b4e3-e8bf43255b12?version=1.1>

Volný pohyb osob. Integrovaný portál ministerstva práce a sociálních věcí [online]. [citace: 18. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/volny-pohyb-osob-1>

Základní informace o EU. europa.eu [online]. [citace: 7. 11. 2019]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_cs

Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – Metodika. Český statistický úřad [online]. [citace: 20. 2. 2020]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zam_vsps

8 Přílohy

Příloha 1 – Čtvrtletní hodnoty podílu nezaměstnaných osob v rizikové skupině absolventi na dosažitelných ve věku 15–64 ve Středočeském kraji v letech 2015–2019

	t_i	y_i (%)	t_i^2	$t_i y_i$	y_i'	individuální sezónní indexy
2015	1	4,6757	1	4,6757	4,5862	1,0195
	2	4,0019	4	8,0038	4,6104	0,8680
	3	6,0791	9	18,2373	4,6346	1,3117
	4	4,9386	16	19,7544	4,6588	1,0601
2016	5	4,6726	25	23,363	4,683	0,9978
	6	3,9012	36	23,4072	4,7072	0,8288
	7	5,6552	49	39,5864	4,7314	1,1952
	8	4,6239	64	36,9912	4,7556	0,9723
2017	9	4,1876	81	37,6884	4,7798	0,8761
	10	3,6283	100	36,283	4,804	0,7553
	11	5,516	121	60,676	4,8282	1,1425
	12	4,4545	144	53,454	4,8524	0,9180
2018	13	4,4531	169	57,8903	4,8766	0,9132
	14	3,7578	196	52,6092	4,9008	0,7668
	15	6,3832	225	95,748	4,925	1,2961
	16	4,9808	256	79,6928	4,9492	1,0064
2019	17	4,7553	289	80,8401	4,9734	0,9561
	18	3,9603	324	71,2854	4,9976	0,7924
	19	6,6389	361	126,1391	5,0218	1,3220
	20	5,0569	400	101,138	5,046	1,0022
Σ	210	96,3209	2870	1027,463		

Zdroj: MPSV, vlastní výpočty

Příloha 2 – Čtvrtletní hodnoty podílu nezaměstnaných osob zdravotně postižených na dosažitelných ve věku 15–64 ve Středočeském kraji v letech 2015–2019

	t_i	y_i (%)	t_i^2	$t_i y_i$	y_i'	individuální sezónní indexy
2015	1	11,8227	1	11,8227	12,3587	0,9566
	2	12,5998	4	25,1996	12,6171	0,9986
	3	12,2697	9	36,8091	12,8755	0,9529
	4	12,4944	16	49,9776	13,1339	0,9513
2016	5	12,8403	25	64,2015	13,3923	0,9588
	6	13,7886	36	82,7316	13,6507	1,0101
	7	13,457	49	94,199	13,9091	0,9675
	8	13,7753	64	110,2024	14,1675	0,9723
2017	9	14,8137	81	133,3233	14,4259	1,0269
	10	15,993	100	159,9300	14,6843	1,0891
	11	15,6675	121	172,3425	14,9427	1,0485
	12	15,8468	144	190,1616	15,2011	1,0425
2018	13	16,4101	169	213,3313	15,4595	1,0615
	14	17,4642	196	244,4988	15,7179	1,1111
	15	16,3901	225	245,8515	15,9763	1,0259
	16	16,3227	256	261,1632	16,2347	1,0054
2019	17	16,7197	289	284,2349	16,4931	1,0137
	18	16,9312	324	304,7616	16,7515	1,0107
	19	15,3284	361	291,2396	17,0099	0,9011
	20	15,3346	400	306,6920	17,2683	0,8880
Σ	210	296,2698	2870	3282,674		

Zdroj: MPSV, vlastní výpočty

Příloha 3 – Čtvrtletní hodnoty podílu nezaměstnaných osob s dokončeným základním vzděláním na dosažitelných ve věku 15–64 ve Středočeském kraji v letech 2015–2019

	t_i	y_i (%)	t_i^2	$t_i y_i$	y_i'	individuální sezónní indexy
2015	1	26,9187	1	26,9187	27,5565	0,9769
	2	28,1800	4	56,3600	27,7658	1,0149
	3	27,4985	9	82,4955	27,9751	0,9830
	4	27,1653	16	108,6612	28,1844	0,9638
2016	5	27,7325	25	138,6625	28,3937	0,9767
	6	28,4953	36	170,9718	28,6030	0,9962
	7	28,4214	49	198,9498	28,8123	0,9864
	8	28,7514	64	230,0112	29,0216	0,9907
2017	9	29,7758	81	267,9822	29,2309	1,0186
	10	30,4235	100	304,2350	29,4402	1,0334
	11	30,1374	121	331,5114	29,6495	1,0165
	12	30,4012	144	364,8144	29,8588	1,0182
2018	13	31,9038	169	414,7494	30,0681	1,0611
	14	32,0988	196	449,3832	30,2774	1,0602
	15	30,5929	225	458,8935	30,4867	1,0035
	16	30,5773	256	489,2368	30,6960	0,9961
2019	17	31,7691	289	540,0747	30,9053	1,0279
	18	30,9923	324	557,8614	31,1146	0,9961
	19	29,4236	361	559,0484	31,3239	0,9393
	20	29,6390	400	592,7800	31,5332	0,9399
Σ	210	590,8978	2870	6343,6011		

Zdroj: MPSV, vlastní výpočty